

2. KNIHA
KRÁLOVSKÁ

ELÍŠA

Achaziáš a Baal-zebub

Po Achabově smrti se Moáb vzbouřil proti Izraeli. 1
Achaziáš v Samaří propadl mříží své střešní terasy a zranil se. 2
Vyslal posly a řekl jim: „Jděte se vyptat Baal-zebuba, božstva 3
Ekronu, jestli se z toho uzdravím.“ Tehdy ale promluvil Hospodinův 4
anděl k Eliášovi Tišbejskému: „Vstaň, jdi naproti poslům samařského 5
krále a řekni jim: ‚Copak už není Bůh v Izraeli, že se jdete vyptávat 6
Baal-zebuba, božstva Ekronu? Nuže, toto praví Hospodin: Nejenže 7
nevstaneš z lože, na něž jsi ulehl, ale zemřeš!‘“ Pak Eliáš odešel. 8

Poslové se tedy vrátili zpět. „Jak to, že jste se vrátili?“ tázal se jich 9
král. Odpověděli: „Vyšel nám naproti jeden muž a řekl nám: ‚Vraťte se 10
ke králi, který vás poslal, a vyříd'te mu: Tak praví Hospodin: Copak už 11
není Bůh v Izraeli, že se necháváš ptát Baal-zebuba, božstva Ekronu? 12
Proto nejenže nevstaneš z lože, na něž jsi ulehl, ale zemřeš!‘“ Král se 13
zeptal: „Jak vypadal ten muž, který vám vyšel naproti s těmito slovy?“ 14
Odpověděli: „Měl plášť z kožešiny a kolem boků kožený pás“ – „To je 15
Eliáš Tišbejský!“ řekl král.

Poslal tedy na něj velitele s padesáti vojáky. Eliáš seděl na vrcholu 9
hory, a tak velitel hned vylezl za ním a přikázal mu: „Boží muži, král 10
praví: Sestup dolů!“ – „Jestli jsem Boží muž,“ odpověděl Eliáš veliteli, 11
„tak ať z nebe sestoupí oheň a pohltí tebe i těch tvých padesát.“ Vtom 12
z nebe sestoupil oheň a pohltil velitele i s jeho padesáti. 13

Král tedy na něj poslal dalšího velitele s padesáti vojáky. Ten za ním 11
vylezl a přikázal mu: „Boží muži, takto praví král: Ihned sestup!“ – „Jestli 12
jsem Boží muž,“ odpověděl Eliáš, „tak ať z nebe sestoupí oheň a pohltí 13
tebe i těch tvých padesát.“ Vtom sestoupil z nebe Boží oheň a pohltil 14
velitele i s jeho padesáti. 15

Král tedy poslal ještě třetího velitele s padesáti muži. Když ale ten 13
třetí velitel padesáti mužů vystoupal k Eliášovi, padl před ním na ko- 14
lena a prosil ho: „Boží muži, ušetři prosím život můj i těchto tvých 15
padesáti služebníků. Hle, z nebe sestoupil oheň a pohltil oba první 16
velitele i s jejich padesáti muži, ale prosím, ušetři můj život!“ Tehdy Hos- 17
podinův anděl promluvil k Eliášovi: „Sestup s ním, neboj se ho.“ Vstal

16 tedy, sestoupil s ním ke králi a promluvil k němu: „Tak praví Hospodin: Copak už není Bůh v Izraeli, aby ses tázal na jeho slova? Ty jsi ale vyslal posly, aby se vyptávali Baal-zebuba, božstva Ekronu. Proto nejenže nevstaneš z lože, na něž jsi ulehl, ale zemřeš!“

17 A tak Achaziáš zemřel, jak Hospodin řekl skrze Eliáše. Protože neměl syna, na jeho místě začal druhého roku judského krále Jehorama, syna Jošafatova, kralovat Joram. O ostatních Achaziášových skutcích, které vykonal, se, jak známo, píše v Kronice izraelských králů.

Kde je Bůh Eliášův?

1 **2** Když se pak Hospodin chystal vzít Eliáše vichrem do nebe, Eliáš
2 byl s Elíšou na cestě z Gilgalu. Eliáš řekl Elíšovi: „Zůstaň tu. Hos-
podin mě posílá až do Bet-elu.“ Elíša odpověděl: „Jako že je živ Hospo-
3 din a živ jsi ty, neopustím tě!“ Tak sestoupili do Bet-elu. Proroctví učedníci
z Bet-elu přišli k Elíšovi a řekli mu: „Víš, že ti dnes Hospodin vezme
tvého pána?“ Odpověděl: „Já vím, mlčte.“

4 Tehdy mu Eliáš řekl: „Zůstaň tu. Hospodin mě posílá do Jericha.“
Elíša odpověděl: „Jako že je živ Hospodin a živ jsi ty, neopustím tě!“
5 Tak přišli do Jericha. Proroctví učedníci z Jericha přišli k Elíšovi a řekli
mu: „Víš, že ti dnes Hospodin vezme tvého pána?“ Odpověděl: „Já vím,
mlčte.“

6 Tehdy mu Eliáš řekl: „Zůstaň tu. Hospodin mě posílá k Jordánu.“
Odpověděl: „Jako že je živ je Hospodin a živ jsi ty, neopustím tě!“ Tak
7 šli dál spolu. Padesát prorockých učedníků šlo za nimi. Zastavili se
8 opodál, na dohled od místa, kde se u Jordánu zastavili ti dva. Eliáš vzal
svůj plášť, svinul jej a udeřil jím do vody. Ta se rozestoupila a oba pře-
šli po suchu na druhou stranu.

9 Eliáš tam Elíšu vyzval: „Řekni, co pro tebe mám udělat, než budu od
tebe vzat.“ Elíša odpověděl: „Prosím, ať mi případnou dva díly tvého
10 ducha!“ Eliáš mu řekl: „Žádáš o nesnadnou věc. Pokud ale uvidíš, jak
11 jsem od tebe vzat, tvá žádost se splní. Pokud ne, nesplní se.“ Šli tedy
spolu dál a rozmlouvali, když vtom je náhle rozdělil ohnivý vůz s ohni-
12 vými koni – Eliáš ve vichru vystoupil do nebe! Elíša na to hleděl a vo-
lal: „Otče můj, otče můj! Jízdo izraelská!“ Když už ho neviděl, vzal své
roucho a roztrhl je vedví.

Pak zdvihl plášť, který spadl z Eliáše, a šel zpátky. Když stanul na břehu Jordánu, vzal Eliášův plášť a udeřil jím do vody se slovy: „Kde je Hospodin, Bůh Eliášův? Kde je on sám?!“ Jakmile jím udeřil, voda se rozestoupila a Elíša přešel na druhou stranu. „Duch Eliášův spočinul na Elíšovi!“ zvolali proročtí učedníci z Jericha, kteří stáli opodál. Vyrazili mu naproti, klaněli se mu až k zemi a prohlašovali: „Jsme tví služebníci!“ Potom řekli: „Pohled, máme tu padesát silných mužů. Když dovolíš, pošleme je hledat tvého pána. Snad jej Duch Hospodinův vzal a vrhl na některou horu nebo do některého údolí.“ Elíša jim řekl: „Nikam je neposílejte!“ Naléhali však na něj, až z toho byl nesvůj, a tak svolil: „Dobrá, pošlete je.“ Poslali tedy těch padesát mužů. Tři dny ho hledali, ale nenašli. Když se pak vrátili za Elíšou do Jericha, řekl jim: „Copak jsem vám neříkal: Nechoďte?“

Tamější muži Elíšovi řekli: „Pohled, prosím, pane. V tomto městě se dobře bydlí, jak sám vidíš, ale voda je špatná a zem neúrodná.“ Odpověděl jim: „Přineste mi novou mísu a dejte do ní sůl.“ Když mu to přinesli, šel k vodnímu prameni a vhodil do něj sůl se slovy: „Tak praví Hospodin: Uzdravuji tyto vody. Už odsud nevzejde smrt ani neplodnost!“ A ty vody jsou zdravé až dodnes, přesně jak Elíša řekl.

Potom se odtud vydal vzhůru do Bet-elu. Když stoupal po cestě, vyšli z města nějakí výrostci, posmívali se mu a pokřikovali na něj: „Táhni, plešoun! Táhni, plešoun!“ On se otočil, podíval se na ně a zlořečil jim v Hospodinově jménu. Vtom z lesa vyběhly dvě medvědice a dvaactyřicet z těch výrostků rozsápaly. Elíša se pak odebral na horu Karmel, odkud se vrátil do Samaří.

Joramovo tažení

3 Osmnáctého roku judského krále Jošafata se izraelským králem stal Joram, syn Achabův, a kraloval v Samaří 12 let. Páchal, co je v Hospodinových očích zlé, ačkoli ne tolik jako jeho otec a jako jeho matka – odstranil alespoň Baalův sloup, který nechal vztyčit jeho otec. Zůstával ale v hříších Jeroboáma, syna Nebatova, který svedl Izrael k hříchu, a neodvrátil se od nich.

Moábský král Měša pěstoval ovce. Odváděl izraelskému králi sto tisíc jehnat a sto tisíc beranů na vlnu. Po Achabově smrti se ale moábský

6 král proti izraelskému králi vzbouřil. Král Joram proto ihned vytáhl ze
7 Samaří a svolal do boje celý Izrael. Tehdy vzkázal také judskému králi
Jošafatovi: „Moábský král se proti mně vzbouřil. Potáhneš se mnou do
boje s Moábem?“ Ten odpověděl: „Udělám to, co ty; můj lid je jako
8 tvůj, mí koně jako tví! Kudy potáhneme?“ zeptal se ještě. „Pouštní cestou
přes Edom,“ odpověděl Joram.

9 Král Izraele tedy vytáhl spolu s králem Judy a s králem Edomu. Po
sedmidenní cestě oklikou už ale vojsko nemělo vodu pro sebe ani pro
10 svá zvířata. Izraelský král si říkal: „Ach, copak nás tři krále Hospodin
svolal proto, aby nás vydal do rukou Moábcům?“ Jošafat ale prohlásil:
11 „To už tu není žádný prorok Hospodinův, abychom se skrze něj ze-
ptali Hospodina?“ Jeden ze služebníků izraelského krále se ozval: „Je
12 tu Eliša, syn Šafatův, který líval vodu na ruce Eliášovy.“ Jošafat odpově-
děl: „Ten má slovo Hospodinovo,“ a tak se Jošafat s izraelským a edom-
ským králem vydali za ním.

13 Eliša ale izraelskému králi řekl: „Co je mi do tebe? Jdi si za proroky
svého otce a za proroky své matky.“ – „To ne,“ odvětil mu izraelský
král. „Byl to Hospodin, kdo nás tři krále svolal, aby nás vydal do rukou
14 Moábcům!“ Eliša na to odpověděl: „Jako že je živ Hospodin zástupů,
před jehož tváří stojím – kdybych si nevážil judského krále Jošafata,
15 nevěnoval bych ti jediný pohled! Tak mi tedy přiveďte hudebníka.“
16 A když hudebník začal hrát, nad Elišou byla ruka Hospodinova. „Tak
praví Hospodin,“ řekl. „Jámy v tomto vyschlém říčním korytu budou
17 plné vody! Ano, takto praví Hospodin: ‚Nespatříte vítr ani déšť, ale
koryto se naplní vodou, tak že se napijete vy, váš dobytek i všechna
18 vaše zvířata. To by ale bylo v Hospodinových očích málo. Proto vám
19 také vydá Moábce do rukou. Všechna hrazená města, všechna větší
města dobudete, všechny ovocné stromy pokácíte, všechny vodní pra-
20 meny zasypete a všechny dobré pozemky zaházíte kamením!‘“ Druhý
den ráno, v době, kdy se přináší moučná oběť, se náhle od Edomu
přivalila spousta vody, která zaplavila celé okolí.

21 Všichni Moábcí slyšeli, že proti nim vytáhli do boje tito králové, a tak
povolali všechny, kdo unesli zbroj, staré i mladé. Pak se rozestavěli na
22 hranici. Když ráno vstali, vycházející slunce ozářilo vodu. Moábcům
23 ta voda z druhého břehu připadala rudá jako krev. „To je krev!“ zvolali.
„Ti králové se na sebe museli vrhnout a navzájem se povraždit. Nuže,
Moábe, vzhůru za kořistí!“

Když ale došli k izraelskému táboru, Izraelci vyrazili a bili Moábce, 24
 až se před nimi dali na útek. Oni je ale dostihli a pobili je. Jejich města 25
 rozbořili, všechny dobré pozemky úplně zaházeli kamením, všechny
 vodní prameny zasypali, všechny ovocné stromy pokáceli. Jedině ka-
 menné hradby v Kir-charešetu zůstaly stát, a tak to město obklíčili pra-
 kovníci a dobývali je. Když moábský král viděl, že boj je nad jeho síly, 26
 vzal si sedm set mužů ozbrojených mečem, aby se probil k edomskému
 králi, ale nedokázal to. Tehdy vzal svého prvorozeného syna, který měl 27
 kralovat po něm, a obětoval ho jako zápalnou oběť na hradbách. Izra-
 elci byli tak zděšeni, že od nich odtáhli a vrátili se do vlasti.

Boží muž

4 Jedna z manželek prorockých učedníků před Elíšou úpěnlivě 1
 naříkala: „Tvůj služebník, můj muž, umřel. Sám víš, jak tvůj slu- 2
 žebník ctil Hospodina. Ted' ale přišel věřitel a chce si oba mé chlapce
 odvést jako otroky!“ – „Co mám pro tebe udělat? Pověz mi, co máš 3
 doma?“ zeptal se Elíša. „Tvá služebnice nemá doma nic než lahvičku
 oleje.“ – „Jdi ven,“ řekl, „a vypůjč si od všech sousedů prázdné nádoby. 4
 Nespokoj se s málem. Pak se vrať, zavři za sebou i za svými syny dveře
 a lij do všech těch nádob olej. Plné dávej stranou.“ A tak šla ven. Potom 5
 za sebou a svými syny zavřela dveře, oni jí podávali a ona nalávala.
 Když byly nádoby plné, řekla synovi: „Podej mi další nádobu.“ – „Další 6
 nemáme,“ řekl a vtom olej došel. Šla to povědět muži Božímu a ten jí 7
 řekl: „Jdi ten olej prodat a vyrovnej svůj dluh. Z toho, co zbude, pak
 budeš se svými syny žít.“

Jednoho dne Elíša procházel Šunemem. Tam byla jedna zámožná 8
 žena, která ho pozvala k jídlu. Od té doby se u ní pokaždé, když tudy
 procházel, zastavil na jídlo. Jednou řekla svému manželovi: „Podívej 9
 se, ten muž, co tudy často chodí, je určitě Boží světec. Pojdme mu na
 střeše postavit pokojík. Dáme mu tam postel, stůl, židli a svícen, ať 10
 má, kde odpočívat, když k nám přijde.“

Jednoho dne si tam tedy Elíša přišel odpočinout. Leh si ve svém 11
 pokojíku a svému mládenci Gehazimu řekl: „Zavolej tu Šunemitku.“ 12
 Když ji zavolal, postavila se před ním. Elíša mu řekl: „Pověz jí: Zahrnu- 13
 las nás všemožnou péčí. Co pro tebe mohu udělat? Zmínit se o tobě

14 u krále nebo u velitele vojska?“ Na to mu odpověděla: „Žiju si spokojeně
15 mezi svými.“ – „Co bych pro ni mohl udělat?“ ptal se Elíša. „Vlastně
16 nemá syna a její muž je starý,“ odpověděl Gehazi. „Zavolej ji,“ řekl mu.
17 Zavolal ji tedy, a když stanula ve dveřích, Elíša jí řekl: „Za rok touto
dobou budeš chovat syna.“ – „To ne, můj pane,“ zvolala. „Jsi Boží muž,
nepodváděj svou služebnici!“ Ta žena pak ale počala a za rok tou dobou
porodila syna, přesně jak jí Elíša řekl.

18 Když chlapec povyrostl, jednoho dne o žnících šel za otcem na pole.
19 Tam začal před otcem naříkat: „Moje hlava! Moje hlava!“ Ten řekl mlá-
20 denci: „Odnes ho k matce.“ Vzal ho tedy a přinesl matce. Okolo po-
21 ledne jí umřel v náručí. Vynesla ho nahoru a položila na lůžko Božího
22 muže, zavřela za sebou a odešla. Potom zavolala manžela: „Pošli mi
23 jednoho z mládenců a oslici. Musím rychle za Božím mužem. Hned se
24 vrátím.“ On nato: „Proč bys za ním dnes chodila? Není přece novoluní
ani sobota.“ – „Bud' v klidu,“ řekla mu. Osledala oslici a řekla svému
mláďenci: „Popoháněj ji! Kvůli mně nezpomaluj, dokud ti neřeknu.“
25 A tak jela, až dorazila k Božímu muži na horu Karmel.

Když Boží muž uviděl, jak k němu míří, řekl svému mláďenci Geha-
26 zimu: „Podívej, to je ta Šunemitka. Utíkej jí naproti a zeptej se: Jak se
ti daří? Jak se daří manželovi? Jak se daří dítěti?“ – „Dobře,“ odpově-
27 dělá. Když ale došla až nahoru k Božímu muži, objala mu nohy. Ge-
hazi hned přistoupil, aby ji odstrčil, ale Boží muž mu řekl: „Nech ji, má
28 v duši hořkost. Hospodin mi to ale zatajil a nic mi o tom neřekl.“ Ta
žena pak řekla: „Pane, chtěla jsem snad od tebe syna? Neříkala jsem ti,
29 ať mě nepodvádíš?“ Elíša řekl Gehazimu: „Přepásej se, vezmi si hůl
a běž! Cestou nikoho nezdrav ani na pozdrav neodpovídej. Polož mou
30 hůl chlapci na tvář.“ Chlapecova matka ale prohlásila: „Jako že je živ
31 Hospodin a živ jsi ty, nepustím se tě!“ Vstal tedy a šel s ní. Gehazi vyrazil
napřed. Položil chlapci hůl na tvář, ale ten ani nehlesl, ani se nepohnul.
Vrátil se tedy Elíšovi naproti a řekl mu: „Chlapec se nezbudil.“

32,33 Když Elíša vcházel do domu, chlapec ležel mrtvý na lůžku. Elíša šel
34 dovnitř, zavřel se s ním o samotě a začal se modlit k Hospodinu. Po-
tom vstal a šel k chlapci. Položil se na něj, ústa na ústa, oči na oči,
35 dlaně na dlaně. Jak na něm ležel, chlapecovo tělo se zahřálo. Potom se
zvedl a přecházel po domě sem a tam. Opět k němu přistoupil a polo-
žil se na něj. Tu chlapec kýchl, pak znovu, celkem sedmkrát a nakonec

otevřel oči. Elíša přivolal Gehaziho: „Zavolej Šunemitku!“ Zavolal ji tedy, a když přišla, Elíša jí řekl: „Vezmi si svého syna.“ Vešla dovnitř, padla mu k nohám a klaněla se mu až k zemi. Pak si vzala syna a odešla. 36
37

Elíša se vrátil do Gilgalu. V zemi byl hlad. Když proroctví učedníci seděli před ním, řekl svému mládenci: „Přistav ten velký hrnec a uvař jim polévku.“ Jeden z nich šel ven pro nějakou zeleninu. Našel divoké tykve^a a nasbíral jich plnou zástěru. Vrátil se, a aniž si toho kdo všiml, nakrájel je do hrnce s tou polévkou. Tu pak všem rozlévali k jídlu. Jakmile ji ale okusili, začali křičet: „Boží muži! V hrnci je smrt!“ Nedalo se to jíst. „Přineste mouku,“ řekl Elíša. Nasypal ji do hrnce a řekl: „Rozlévejte všem, ať jedí.“ A v hrnci už nic špatného nebylo. 38
39
40
41

Jeden muž přišel z Baal-šališy a přinesl Božím mužům prvotiny své úrody: dvacet ječných chlebů a snopek obilí. Elíša řekl: „Dej to lidem, ať se najedí.“ Jeho pomocník namítl: „Cože? Tohle mám nabídnout stovce mužů?“ On ale opakoval: „Dej to lidem, ať se najedí. Neboť tak praví Hospodin: Najedí se a ještě zbude.“ A tak jim to nabídl; najedli se a ještě zbylo, přesně jak řekl Hospodin. 42
43
44

Malomocný Náman

5 Náman byl vojevůdce aramejského krále. Byl to muž důležitý a velmi vážený v očích svého pána, neboť skrze něj Hospodin Aramejcům daroval vítězství. Tento udatný válečník však onemocněl malomocenstvím. Při jednom ze svých nájezdů na izraelské území si odtud Aramejci přivedli mladou dívku, která pak sloužila u Námanovy manželky. Jednou řekla své paní: „Kdyby se tak můj pán dostal k pro- roku, který je v Samaří, ten by jej toho malomocenství zbavil.“ 1
2
3

Náman pak šel za svým pánem a vyprávěl mu, co ta dívka z izraelské země říkala. „Vydej se na cestu,“ odpověděl aramejský král, „a já pošlu list izraelskému králi.“ Náman se tedy vypravil na cestu. Vzal s sebou deset talentů stříbra, šest tisíc šekelů zlata^a a deset souprav oděvů. Izraelskému králi doručil list tohoto znění: „Posílám ti tento list po svém služebníkovi Nátanovi. Zbav jej malomocenství.“ Jakmile si izraelský král ten list přečetl, roztrhl své roucho a zvolal: „Copak jsem Bůh, který bere nebo dává život? Tak on mi vzkazuje, ať někoho zbavím malomocenství! Posuďte sami – zjevně si proti mně hledá záminku!“ 4
5
6
7

8 Když Boží muž Elíša uslyšel, že izraelský král roztrhl své roucho,
vzkázal mu: „Proč jsi roztrhl své roucho? Pošli ho za mnou, ať pozná,
9 že v Izraeli je prorok.“ Náman tedy dorazil se svým vozem a spřeže-
10 ním a zastavil se u vchodu do Elíšova domu. Elíša mu po svém poslu
vzkázal: „Jdi a sedmkrát se omyj v Jordánu. Tak se tvé tělo uzdraví a bu-
11 deš čistý.“ Námana to rozhněvalo tak, že se chtěl vrátit. „Myslel jsem,
že aspoň vyjde ven ke mně!“ rozčiloval se. „Myslel jsem, že bude vzývat
12 jméno svého Boha Hospodina a mávat rukou nad nemocným místem,
aby to malomocenství odehnal. Copak nejsou damašské řeky Amana
a Parpar lepší než všechna voda v Izraeli? Copak jsem se nemohl umýt
v nich a být očištěn?“ S tím se otočil a rozčilen odjel.

13 Jeho služebníci ale přistoupili a řekli mu: „Otče, kdyby ti prorok
uložil něco těžkého, neudělal bys to? Čím spíše tedy, když ti řekl:
14 Omyj se a budeš čistý.“ A tak sestoupil a sedmkrát se ponořil v Jordá-
nu, jak mu Boží muž řekl, a jeho tělo se uzdravilo – bylo čisté jako
tělo malého chlapce!

15 Ihned se tedy s celým svým průvodem vydal zpátky k Božímu muži.
Předstoupil před něj a řekl: „Hle, teď jsem poznal, že na celém světě
není Bůh jako v Izraeli. Zde, prosím, přijmi od svého služebníka tyto
16 dary.“ Elíša odpověděl: „Jako že je živ Hospodin, před jehož tváří sto-
jím, nic si nevezmu!“ I když ho pak Náman přemlouval, ať si něco vez-
17 me, odmítl. „Když jinak nedáš, pane“ řekl potom Náman, „dovol
prosím, ať si tvůj služebník naloží dva mezký zdejší půdou. Tvůj slu-
žebník už totiž nechce přinášet zápaly ani oběti žádným bohům
18 kromě Hospodina. Jednu věc ale kéž Hospodin tvému služebníku od-
pustí: Když můj pán vchází do Rimonova chrámu, aby se tam klaněl,
opírá se o mou paži, takže se i já se musím v Rimonově chrámu poklo-
nit. Když se tedy budu klanět v Rimonově chrámu, kéž to Hospodin
19 tvému služebníku odpustí.“ – „Jdi v pokoji,“ odpověděl Elíša.

20 Ještě nebyl nedaleko, když si Gehazi, mládenec Božího muže Elíшы,
řekl: „Tak vida, můj pán si odmítl vzít, co ten Aramejec Náman přinesl.
Jako že je živ Hospodin, poběžím za ním a něco si od něj vezmu!“
21 A tak se Gehazi rozeběhl za Námanem. Jakmile si Náman všiml, že
za ním běží, vystoupil z vozu a šel mu vstříc. „Je vše v pořádku?“ ptal
22 se. „Ano, v pořádku,“ odvětil Gehazi. „Můj pán mě posílá se vzká-
zem: Teď právě ke mně přišli dva mládenci od prorockých učedníků

z Efraimských hor. Dej jim, prosím, talent stříbra^b a dvě soupravy oděvů.“ – „Samozřejmě!“ odpověděl Náman a přemlouval ho: „Vezmi si prosím dva talenty.“ Zabalil tedy dva talenty stříbra do dvou vaků a k tomu dvě soupravy oděvů. Všechno to svěřil dvěma svým mládenčům, aby to nesli před Gehazim. Když ale došli k návrší, Gehazi to od nich převzal a schoval to doma. S muži se rozloučil a oni odešli. 23 24

Také on odešel a vrátil se ke svému pánu. „Kde jsi byl, Gehazi?“ zeptal se Elíša. „Tvůj služebník nešel celkem nikam.“ Elíša odpověděl: „Copak jsem v duchu nebyl u toho? Někdo vystoupil z vozu a šel ti vstříc. Copak je teď vhodná chvíle získávat stříbro a oděvy, háje a vinnice, brav a skot, sluhy a služky? Námanovo malomocenství proto navěky ulpí na tobě a na tvých potomcích!“ A Gehazi od něj odešel malomocný – bílý jako sníh! 25 26 27

6 Proroctí učedníci řekli Elíšovi: „Podívej se, místo, kde s tebou bydlíme, je nám příliš těsné. Pojdme k Jordánu; každý odtamtud vezmeme jeden trám a postavíme si tam místo k bydlení.“ Odpověděl jim: „Můžete jít.“ – „A nechťel bys jít se svými služebníky?“ řekl jeden z nich. „Dobrá, půjdu,“ odpověděl Elíša a šel s nimi. Přišli tedy k Jordánu a začali sekat stromy. Vtom jednomu z nich při kácení dřeva sklouzla sekera z topůrka a spadla do vody. „Ach, pane!“ vykřikl, „byla vypůjčená!“ – „Kam spadla?“ zeptal se Boží muž. Když mu to místo ukázal, Elíša usekl kus dřeva, hodil ho tam a železo vyplavalo. „Vytáhni si ji,“ řekl a on natáhl ruku a vzal si ji. 1 2 3 4 5 6 7

S námi jich je víc

Když aramejský král válčil s Izraelem, poradil se se svými služebníky a řekl: „Položím svůj tábor tam a tam.“ Boží muž ale vzkázal izraelskému králi: „Dej pozor, ať neprocházíš tímto místem; skrývají se tam Aramejci.“ Izraelský král pak na to místo, o kterém mu Boží muž řekl, poslal varování, ať si tam dávají pozor. Tak se to dělo znovu a znovu. 8 9 10

Aramejského krále to přivádělo k nepřičetnosti. „Tak řeknete mi už,“ křičel na své služebníky, „kdo z nás tady donáší izraelskému králi?“ Jeden z jeho služebníků se ozval: „Nikdo, pane můj, králi. To Elíša, ten prorok v Izraeli, prozradí izraelskému králi i to, co říkáš v ložnici.“ Král tedy rozkázal: „Jděte zjistit, kde je! Nechám ho tam zajmout.“ Když 11 12 13

14 pak přišla zpráva: „Je právě v Dotanu,“ hned tam poslal koně, vozy
a množství vojáků. Dorazili tam v noci a město obklíčili.

15 Ráno sluha Božího muže vstal, vyšel ven, a hle – kolem celého města
16,17 vojsko, koně a vozy! „Ach, můj pane,“ řekl mládenec Elíšovi, „co si počne-
me?“ – „Neboj se,“ odpověděl mu. „S námi jich je víc než s nimi.“ Potom
se Elíša modlil: „Hospodine, otevři mu oči, ať vidí.“ Hospodin mlá-
denci otevřel oči, a hle – uviděl kolem Elíši horu ohnivých koní a vozů!
18 Když se k němu Aramejci začali stahovat, Elíša se modlil k Hospodinu:
19 „Prosím, oslep ten zástup!“ A on je naráz oslepil, jak Elíša řekl. Elíša
pak na ně zavolal: „To není ta cesta! To není to město! Pojdte za mnou
a dovedu vás k muži, kterého hledáte.“ A dovedl je do Samaří.

20 Jakmile vešli do Samaří, Elíša řekl: „Hospodine, otevři jim oči, ať vidí.“
Hospodin jim otevřel oči, a hle – uviděli, že jsou uprostřed Samaří!
21 Vtom je spatřil izraelský král. „Mám je pobít, otče? Mám je pobít?“
22 zeptal se Elíši. „Ne,“ odpověděl. „Neměl bys přece pobíjet ani ty, které
bys zajal vlastním mečem a lukem. Nabídni jim pokrm a nápoj, ať se
23 najedí a napijí a pak ať se vrátí ke svému pánu.“ Král jim tedy vystrojil
velikou hostinu, a když se najedli a napili, propustil je. Vrátili se ke svému
pánu a od té doby aramejské nájezdy na izraelské území přestaly.

Hluk velkého vojska

24 Později ale aramejský král Ben-hadad přece shromáždil celé své
25 vojsko, vytáhl proti Samaří a oblehl je. V Samaří nastal veliký hlad.
Obléhání pokračovalo, až byla oslí hlava za osmdesát šekelů stříbra
26 a čtvrt dížky holubího trusu za pět šekelů stříbra.“ Jednou, když izra-
elský král obcházel hradby, nějaká žena na něj vykřikla: „Pomoz, pane
27 můj, králi!“ – „Když ti nepomáhá Hospodin, jak ti mám pomoci já? Je
28 libo obilí z mlatu nebo víno z lisu?“ odpověděl jí král. Potom se ze-
ptal: „Tak co chceš?“ Začala mu vyprávět: „Tahle žena mi řekla: ‚Dej sem
29 svého syna. Dnes ho sníme a zítra sníme zase mého.‘ A tak jsme mého
syna uvařily a snědly. Druhý den jí povídám: ‚Dej sem svého syna, ať
30 ho sníme.‘ Jenže ona svého syna schovala!“^b Když král uslyšel slova té
ženy, roztrhl své roucho. Jak obcházel hradby, lidé si všimli, že má na
31 holém těle pytlou. „Ať mě Bůh potrestá a ještě mi přidá,“ zvolal
32 král, „jestli ten Elíša, syn Šafatův, ještě dnes nepřijde o hlavu!“ A tak
poslal pro Elíšu.

Ten zatím seděl doma se staršími Izraele. Ještě než k němu královský posel dorazil, Eliša řekl starším: „Vidíte, ten vrahoun už někoho poslal, aby mě připravil o hlavu. Dávejte pozor; až ten posel přijde, zavřete za ním dveře a pevně je držte. Slyším, jak mu jde v patách jeho pán.“³³ Sotva to dořekl, přišel posel se vzkazem: „Za to neštěstí může Hospodin! Proč bych v něj ještě doufal?“

7 Eliša odpověděl: „Slyšte slovo Hospodinovo. Tak praví Hospodin:¹ Zítřa touto dobou se v samařské bráně bude prodávat míra hladké mouky za šekel a stejně tak dvě míry ječmene!“² Na to králův pobočník a jeho pravá ruka Božímu muži namítl: „Hospodin sice otevírá nebeské průduchy, ale copak se může stát něco takového?“ – „Uvidíš to na vlastní oči, ale neokusíš to!“ odpověděl Eliša.

U vrat brány seděli čtyři malomocní. Řekli si: „Co tu tak sedíme a čekáme na smrt? Máme snad jít do města, když je ve městě hlad?³ Tam bychom zemřeli. Když tu zůstaneme sedět, zemřeme zrovna tak.⁴ Přeběhneme raději do aramejského tábora. Když nás nechají naživu, přežijeme. Když nás zabijí, beztak zemřeme.“ Ještě za šera se tedy zvedli, že půjdou do tábora Aramejců. Došli až k jeho okraji, a hle – nikde nikdo! Hospodin způsobil, že Aramejci v táboře slyšeli hluk vozů, hluk koní, hluk velikého vojska a řekli si: Podívejte! Izraelský král si proti nám najal chetejské a egyptské krále! Už táhnou na nás!“⁵ A tak se zvedli a ještě za tmy se dali na úprk. Nechali tam své stany, koně, osly i tábor tak, jak byl, a utíkali o život.⁶

Potom dorazili k táboru ti malomocní. Vešli do jednoho stanu a dali se do jídla a pití. Nabrali si odtud stříbro, zlato a oděvy a odběhli si to schovat. Pak se vrátili, šli do jiného stanu, nabrali si i odtud a znovu si to odběhli schovat. Potom si ale řekli: „Neděláme dobře. Dnes je den dobrých zpráv, a my mlčíme! Bylo by trestuhodné čekat až do rána. Pojďme to raději hned oznámit v královském paláci.“⁸ Když dorazili k městské bráně, zavolali stráž a řekli: „Přišli jsme k aramejskému táboru, a hle – nikde nikdo! Po nikom ani vidu ani slechu. Na místě zůstali kromě stanů jen uvázaní koně a osli.“⁹ Strážní tu zprávu předali dál, až se dostala do královského paláce.¹⁰

Král ještě v noci vstal a řekl svým služebníkům: „Já vám povím, co na nás Aramejci uchystali. Vědí, že hladovíme, a tak opustili tábor“¹¹

13 a skryli se v poli. Říkají si: „Až vyjdou z města, zajmeme je živé a vpad-
 14 neme dovnitř!“ Na to mu jeden z jeho dvořanů odpověděl: „Co kdy-
 15 bychom vyslali několik mužů na průzkum; ať si vezmou těch pět koní,
 16 co ve městě zbývají. Budou na tom stejně jako všichni Izraelci, co tu
 17 ještě zbyli. Všechny Izraelce přece stejně čeká smrt.“ A tak vzali dvě
 18 koňská spřežení a král je vyslal za aramejským vojskem: „Jeďte na prů-
 19 zkum!“ Vyrazili tedy po jejich stopě až k Jordánu, a hle – po celé cestě
 20 viděli plno výstroje a výzbroje, kterou Aramejci na úprku odhazovali!
 A tak se poslové vrátili a podali zprávu králi.

16 Lid tehdy vyrazil a vyplenil aramejský tábor. Míra hladké mouky
 17 najednou stála pouhý šekel a stejně tak dvě míry ječmene, přesně jak
 18 řekl Hospodin. Král tehdy odvelel svého pobočníka, svou pravou ruku,
 19 k bráně. Dav ho tam ale ušlapal k smrti, přesně jak řekl Boží muž, když
 20 k němu ten posel přišel. A tak se stalo, co Boží muž předpověděl: „Zítřa
 touto dobou se v samařské bráně budou prodávat dvě míry ječmene
 za šekel a stejně tak míra hladké mouky.“ Králův pobočník tehdy na-
 mítl: „Hospodin otevírá nebeské průduchy, ale copak se může stát něco
 takového?“ Boží muž mu odpověděl: „Uvidíš to na vlastní oči, ale
 neokusíš to.“ A tak se stalo: dav ho v bráně ušlapal k smrti.

Elíša a králové

1 **8** Elíša řekl té ženě, jejíhož syna vzkřísil: „Ihned se s celou rodinou
 2 odstěhuj a nějaký čas zůstaň, kde to půjde. Hospodin do této
 3 země přivolal hlad a ten potrvá sedm let.“ Žena se zařídila, jak Boží
 4 muž řekl. Odstěhovala se s celou rodinou pryč a strávila sedm let ve
 5 filistinské zemi. Když těch sedm let uplynulo, vrátila odtud a přišla
 6 ke králi, aby se domohla svého domu a pozemků. Král právě hovořil
 se sluhou Božího muže, Gehazim: „Vyprávěj mi prosím o všech těch
 velikých věcech, které Elíša vykonal!“ Gehazi právě líčil králi, jak Elíša
 vzkřísil mrtvého, když vtom vešla ta žena, jejíhož syna vzkřísil, a do-
 máhala se u krále svého domu a pozemků. „Pane můj, králi!“ řekl
 Gehazi. „To je ta žena a to je ten syn, kterého Elíša vzkřísil!“ Král se jí
 hned začal vyptávat a ona mu vše vyprávěla. Král jí přidělil jednoho
 ze svých dvořanů a přikázal: „Zařid', ať dostane zpátky všechn maje-
 tek včetně všech polních výnosů ode dne, kdy odešla ze země, až
 dodnes!“

Elíša se odebral do Damašku. Aramejský král Ben-hadad byl totiž 7
nemocen. Když mu oznámili: „Přichází Boží muž,“ řekl král Chazae- 8
lovi: „Vezmi s sebou dar, jdi Božímu muži naproti a vyptej se u něj
Hospodina, zda se z toho uzdravím.“ Chazael se mu tedy vydal napro- 9
ti a vzal s sebou ten dar. Naložil čtyřicet velbloudů tím nejlepším, co
v Damašku bylo. Když přišel, zastavil se před ním a řekl: „Tvůj syn,
aramejský král Ben-hadad, mě posílá za tebou a ptá se: Uzdravím se
z toho?“ Elíša odpověděl: „Jdi mu říct, že se jistě uzdraví. Hospodin 10
mi ale ukázal, že jistě zemře.“ Upřeně se na něj zadíval; jeho tvář se ani
nepohnula, až z toho byl Chazael nespůj. Potom se Boží muž rozplakal. 11
„Proč pláčeš, pane můj?“ zeptal se ho Chazael. „Protože vím,“ odpov- 12
děl, „jakého zla se dopustíš na synech Izraele. Jejich opevněná města
vypálíš, chlapce pobiješ, děťátka utlučeš a těhotné rozpářeš.“ Chazael 13
na to řekl: „Co je tvůj služebník? Pouhý pes! Jak by mohl dokázat něco
takového?“ Elíša mu odpověděl: „Hospodin mi tě ukázal jako krále nad
Aramem.“^a S tím Chazael od Elíшы odešel zpátky za svým pánem. Ten 14
se ho zeptal: „Co ti říkal Elíša?“ Odpověděl: „Říkal mi, že se jistě uzdra- 15
víš.“ Druhého dne pak vzal pokrývku, namočil ji do vody a držel mu ji
na tváři, dokud nezemřel. Tak se Chazael stal králem místo něj.

PÁD IZRAELE

Jehoram, král judský

Pátého roku vlády izraelského krále Jorama, syna Achabova, ještě za 16
vlády judského krále Jošafata, začal nad Judou kralovat Jehoram, syn
Jošafatův. Stal se králem ve dvaatřiceti letech a kraloval v Jeruzalémě 17
8 let. Řídil se ale způsoby izraelských králů, jako to dělali v domě Acha- 18
bovů,^b neboť se oženil s Achabovou dcerou. Páchal, co je v Hospodin-
nových očích zlé. Kvůli svému služebníkovi Davidovi však Hospodin 19
nechtěl Judu zničit, neboť mu slíbil, že jeho synům po všechny dny
nechá zářit svíce.^c

V jeho dobách se Edom vzbouřil proti judské nadvládě a ustanovil 20
si krále.^d Jehoram proto vytáhl se všemi svými vozy do Caíru. Edomci
ho i s jeho veliteli vozů obklopili ze všech stran, ale on v noci vstal a ob- 21
klíčení prolomil. Vojsko se mu pak rozuteklo domů. Edom tedy zůstává 22

ve vzpouře proti Judovi až dodnes. V téže době se vzbouřila i Libna.
 23 Ostatní Jehoramovy skutky – co všechno vykonal – o tom se, jak zná-
 24 mo, píše v Kronice judských králů. Jehoram pak ulehl ke svým otcům
 a byl pochován mezi svými předky ve Městě Davidově. Na jeho místě
 pak kraloval jeho syn Achaziáš.

Achaziáš, král judský

25 Dvanáctého roku izraelského krále Jorama, syna Achabova, začal nad
 26 Judou kralovat Achaziáš, syn Jehoramův. Stal se králem ve dvaadvaceti
 letech a kraloval v Jeruzalémě 1 rok. Jeho matka se jmenovala Atalia,
 27 dcera izraelského krále Omriho. Také on se řídil způsobu domu Achabova
 a páchal, co je v Hospodinových očích zlé, tak jako dům Achabův.
 Vždyť se do Achabova domu přiznal!

28 Spolu s Achabovým synem Joramem vytáhl proti aramejskému králi
 29 Chazaelovi do války o Rámot-gileád. Aramejci ale Jorama porazili. Král
 Joram se vrátil do Jizreelu, aby se léčil z ran, které utržil, když v Rámě
 bojoval s aramejským králem Chazaelem. Judský král Achaziáš, syn
 Jehoramův, pak přijel do Jizreelu, aby zraněného Jorama, syna Achabova,
 navštívil.

Jehu, král izraelský

1 **9** Prorok Eliša zavolal jednoho z prorockých učedníků a řekl mu:
 „Přepásej se, vezmi s sebou tuhle nádobku s olejem a jdi do Rámot-
 2 -gileádu. Až tam přijdeš, vyhledej Jehua, syna Jošafatova, syna Nimšihova.
 Jdi za ním, odveď ho od jeho druhů a vezmi ho do nejzazšího pokojíku.
 3 Tam vezmi nádobku s olejem, vylij mu ji na hlavu a řekni: ‚Tak praví
 Hospodin: Pomazal jsem tě za krále nad Izraelem.‘“ Pak otevři dveře
 a uteč. Na nic nečekej!“

4 A tak ten mládenec, ten mladý prorok, odešel do Rámot-gileádu.
 5 Když tam dorazil, probíhala právě porada vojevůdců. „Mám pro tebe
 slovo, veliteli,“ řekl mládenec. „Pro kterého z nás?“ zeptal se Jehu. „Pro
 6 tebe, veliteli!“ řekl mu. A tak vstal a šel s ním dovnitř. On mu tam vylil
 na hlavu olej a řekl mu: „Tak praví Hospodin, Bůh Izraele: Pomazal
 7 jsem tě za krále nad Hospodinovým lidem Izraelem. Vybiješ dům svého
 pána Achaba, a tak pomstím krev svých služebníků proroků i krev
 8 všech Hospodinových služebníků, prolitou rukama Jezábel. Celý dům

Achabův zahyne. Achabovy potomky dočista vyhladím z Izraele – jak pána, tak kmána, až do posledního pacholka! Naložím s domem Achabovým jako s domem Jeroboáma, syna Nebatova, a jako s domem Baašy, syna Achiášova. A Jezábel budou žrát psi z celého jizreelského okolí a nikdo ji nepohřbíl!“ Pak otevřel dveře a utekl. 9 10

Jehu se vrátil mezi vojevůdce svého pána. „Všechno v pořádku? Co ti ten blázen chtěl?“ vyzvídal jeden z nich. „Sami víte, jak takoví lidé blábolí,“ odpověděl jim. „Nelži! Pěkně nám to řekni!“ A tak jim vyprávěl: „Mluvil se mnou tak a tak. Že prý: „Tak praví Hospodin: Pomazal jsem tě za krále nad Izraelem.“ A oni hned vzali každý svůj plášť, prostřeli ho pod ním na schody, troubili na beraní roh a volali: „Jehu je král!“ 11 12 13

Tak Jehu, syn Jošafata, syna Nimšiho, zahájil spiknutí proti Joramovi. (Joram zatím v čele izraelského vojska hájil Rámot-gileád před aramejským králem Chazaelem. Pak se ale král Joram vrátil do Jizreelu, aby se léčil z ran, které v boji s aramejským králem Chazaelem utřžil.) Jehu prohlásil: „Jestli mě opravdu chcete za krále, nedovolte nikomu uniknout z města a prozradit to v Jizreelu.“ 14 15

Jehu pak nasedl do vozu a jel do Jizreelu, kam Jorama k jeho lůžku přijel navštívit judský král Achaziáš. Když strážný na jizreelské věži uviděl, jak se blíží Jehuův houf, zvolal: „Vidím nějaký houf!“ Joram na to řekl: „Vyber jezdce a pošli jim ho vstříc, ať se zeptá, zda přináší pokoj.“ Jezdec jim tedy vyrazil naproti: „Král se ptá – přinášíš pokoj?“ Jehu opáčil: „Co se staráš o pokoj? Zařad se za mě!“ Strážný tedy ohlásil: „Posel dojel až k nim, ale nevrací se.“ Král jim tedy vyslal naproti dalšího jezdce: „Král se ptá: Přinášíš pokoj?“ Jehu opáčil: „Co se staráš o pokoj? Zařad se za mě!“ Strážný ohlásil: „Dojel až k nim, ale nevrací se. Podle jízdy je to Jehu, syn Nimšiho, protože jede jako blázen.“ 16 17 18 19 20

„Zapřahej,“ rozkázal Joram. Zapřáhl mu tedy vůz a izraelský král Joram vyrazil. Také judský král Achaziáš vyjel, každý se vydal ve svém voze naproti Jehuovi. Setkali se na pozemku Nábota Jizreelského. Když Joram uviděl Jehua, zeptal se: „Jehu, je pokoj?“ – „Jak může být pokoj,“ zvolal Jehu, „dokud je tu všude kolem smilstvo a čarodějnictví tvé matky Jezábel!“ Nato Joram prudce obrátil vůz a ujížděl pryč. Ještě křikl na Achaziáše: „Achaziáši, zrada!“ Vtom ale Jehu napjal luk a zasáhl 21 22 23 24

Jorama mezi lopatky. Šíp pronikl srdcem, takže se Joram na voze skácel.
 25 Jehu pak řekl svému pobočníku Bidkarovi: „Vezmi ho a pohod' na poli
 Nábota Jizreelského. Jen si vzpomeň, jak jsme spolu jeli na vozech za
 26 jeho otcem Achabem, když nad ním Hospodin vynesl ortel: ‚Za krev
 Nábota a jeho synů, kterou jsem tu včera viděl prolévat, mi zaplatíš
 zde na tomto poli, praví Hospodin.‘ Takže ho vezmi a pohod' na tom
 poli, jak řekl Hospodin.“^b

27 Jakmile judský král Achaziáš viděl, co se děje, ujížděl pryč k Bet-
 haganu. Jehu se ale pustil za ním a křičel: „Toho taky!“ Zasáhli ho ve
 voze na svahu Gur poblíž Jibleamu. Dostal se pak až do Megida, kde
 28 zemřel. Jehu služebníci ho převezli do Jeruzaléma a pochovali ho k jeho
 29 otcům do jeho hrobu ve Městě Davidově. Achaziáš kraloval nad Judou
 od jedenáctého roku Achabova syna Jorama.

30 Jehu pak dorazil do Jizreelu. Když to Jezábel uslyšela, nalíčila si oči,
 31 upravila si účes a vyhlédla z okna. Jehu právě vjížděl do brány. „Přiná-
 32 šíš pokoj, Zimri, vrahu svého pána?“^c zavolala. On se podíval směrem
 k oknu a vykřikl: „Kdo je se mnou? Kdo?“ Vyhlédli dva nebo tři ko-
 33 morníci. „Shod'te ji dolů,“ zavolal, a tak ji shodili. Krev vystříkla na zeď
 34 i na koně, kteří ji udupali. Jehu vešel dovnitř, pojedl, popil a potom řekl:
 „Postarejte se o tu proklatou a pohřb'te ji. Přece jen to byla královská
 35,36 dcera.“ Šli ji tedy pohřbít, ale našli z ní už jen lebku, nohy a ruce. Když
 se vrátili a oznámili mu to, odpověděl: „Přesně tak to Hospodin řekl
 37 skrze svého služebníka Eliáše Tišbejského: ‚Tělo Jezábel budou žrát psi
 z celého jizreelského okolí.‘^d Ať mrtvola Jezábel zůstane jako hnůj na
 jizreelském poli, aby nikdo nemohl říci: To byla Jezábel.“

1 **10** Achab měl v Samaří sedmdesát synů. Jehu tedy do Samaří poslal
 listy jizreelským velmožům, starším města a vychovatelům
 2 Achabových synů. Napsal jim: „Máte syny svého pána, máte vozy a koně,
 3 opevněné město a zbraně. Nuže, jakmile dostanete tento list, vyberte
 ze synů svého pána toho nejlepšího a nejschopnějšího, dosad'te ho na
 4 trůn jeho otce a bojujte za dům svého pána!“ Oni ale dostali hrozný
 strach. Řekli si: „Když před ním neobstáli dva králové, jak obstojíme
 5 my?“ Představený domu i představený města, starší a vychovatelé proto
 Jehuovi vzkázali: „Jsme tvoji služebníci! Uděláme, cokoli nám řekneš.
 Nikoho za krále nedosadíme. Uděláme, co budeš chtít.“

Napsal jim tedy druhý list: „Jestli jste se mnou a chcete mě poslouchat, vezměte hlavy všech synů svého pána a přijďte zítra touto dobou za mnou do Jizreelu.“ (Oněch sedmdesát králových synů bylo u předních mužů města, kteří je vychovávali.) Jakmile ten list dostali, vzali královské syny a všech sedmdesát jich povraždili. Jejich hlavy naskládali do košů, které pak odeslali do Jizreelu.

K Jehuovi přišel posel a oznamoval: „Přinesli hlavy královských synů.“ – „Složte je u brány na dvě hromady a nechte je tam do rána!“ odpověděl. Ráno pak vyšel ven, postavil se před lid a promluvil k nim: „Tak vy jste spravedliví. Ano, já jsem zosnoval spiknutí proti svému pánu a zabil ho. Kdo ale povraždil všechny tyto?! Proto vězte, že ani jediné slovo, které Hospodin vyřkl proti domu Achabovu, neselže. Hospodin vykonal, co řekl skrze svého služebníka Eliáše!“ Pak Jehu v Jizreelu pobil všechny pozůstalé z Achabova domu a také všechny jeho přední muže, přátele i kněze. Nikoho nenechal naživu.

Poté se Jehu vypravil do Samaří. Když projížděl Bet-ekedem pastýřů, narazil tam na příbuzné judského krále Achaziáše. „Kdo jste?“ zeptal se. „Jsme Achaziášovi příbuzní. Jdeme pozdravit syny krále a královny matky.“ – „Zajměte je živé!“ rozkázal Jehu. Zajali je tedy živé a všech dvaadvaceti jich pobili u bet-ekedské nádrže. Nikoho neušetřil.

Cestou odtud narazil na Jonadaba, syna Rechabova, který ho přicházel pozdravit. „Jsi mi oddaný tak jako já tobě?“ zeptal se ho. „Ano, jistěže ano,“ odvětil Jonadab. „Tak mi podej ruku,“ vyzval ho. Když mu Jonadab podal ruku, vytáhl ho k sobě na vůz a řekl: „Pojed se mnou a sleduj mou horlivost pro Hospodina!“ A tak jeli spolu v jeho voze. Jakmile přijel do Samaří, pobil tam všechny Achabovy příbuzné, kteří ještě zbyli. Úplně je vyhladil, přesně jak Hospodin řekl skrze Eliáše.⁴

Pak Jehu shromáždil všechen lid a promluvil k nim: „Achab sloužil Baalovi málo. Jehu mu bude sloužit víc. Proto teď ke mně svolajte všechny Baalovy proroky, všechny jeho ctitele a všechny jeho kněze. Nikdo ať nechybí, protože chci uspořádat velikou oběť Baalovi. Kdokoli bude chybět, nezůstane naživu!“ (Byla to ovšem Jehuova lest, aby mohl vyhubit Baalovy ctitele.) „Zasvěťte slavnost Baalovi,“ přikázal Jehu, a tak to rozhlásili. Jehu nechal obeslat celý Izrael, a tak přišli všichni Baalovi ctitelé. Nebyl jediný, který by nepřišel. Přišli do Baalova chrámu a naplnili ho od jednoho konce k druhému. „Vydávej roucha všem

23 Baalovým ctitelům!“ přikázal Jehu správci rouch a ten jim rozdal rou-
 cha. Nakonec do Baalova chrámu přišel Jehu s Jonadabem, synem Re-
 chabovým, a řekl Baalovým ctitelům: „Přesvědčte se, jestli mezi vámi
 24 nejsou nějakí ctitelé Hospodina. Dohlédněte, aby tu byli jen ctitelé
 Baalovi.“ Poté přistoupili k obětním hodům a zápalným obětím. Jehu
 zatím venku rozestavěl osmdesát mužů a varoval je: „Za ty lidi mi ručíte.
 Kdo nechá jediného z nich uniknout, zaplatí za něj životem!“

25 Když byli hotovi s přípravou zápalné oběti, Jehu přikázal svým stráž-
 cům a pobočnickům: „Jděte a bijte je. Nikdo ať neunikne!“ Pobili je tedy
 ostřím meče a nechali je tam ležet. Strážci a pobočníci pronikli až do
 26 vnitřní svatyně Baalova chrámu. Pak z Baalova chrámu vynesli posvátný
 27 sloup a spálili ho. Strhli Baalův sloup, strhli Baalův chrám a zřídili tam
 28 veřejné záchody, které tam jsou dodnes. Tak Jehu vymýtil Baala z Izra-
 29 ele. Jehu se ale neodvrátil od hříchů Jeroboáma, syna Nebatova, který
 svedl celý Izrael, totiž od těch zlatých telat v Bet-elu a Danu.^b

30 Hospodin řekl Jehuovi: „Dobře jsi vykonal, co je v mých očích správné.
 Udělal jsi s Achabovým domem všechno, co jsem chtěl, a proto budou
 31 na izraelském trůnu sedět čtyři tví potomci.“ Jehu se ale nesnažil do-
 držovat Zákon Hospodina, Boha Izraele, celým srdcem a neodvrátil se
 32 od hříchů Jeroboáma, který svedl celý Izrael. Hospodin v té době začal
 33 Izrael ořezávat. Chazael na ně zaútočil po celé hranici východně od
 Jordánu. Zabral celou zemi Gileád, celé území Gáda, Rubena i Mana-
 sese od Aroeru na potoce Arnon přes Gileád až k Bášanu.

34 Ostatní Jehuovy skutky – co všechno vykonal, a jak byl udatný –
 35 o tom všem se, jak známo, píše v Kronice izraelských králů. Pak Jehu
 ulehл ke svým otcům a byl pochován v Samaří. Na jeho místě se pak
 36 stal králem jeho syn Joachaz. Jehu kraloval v Samaří nad Izraelem cel-
 kem 28 let.

Atalia, královna judská

1 **11** Když Achaziášova matka Atalia viděla, že její syn je mrtev, rychle
 2 vyhladila všechny, kdo měli královský původ. Achaziášově sestře
 Jošebě, dceři krále Jehorama, se ale podařilo unést Achaziášova syna
 Joaše zprostřed královských synů, kteří měli zemřít, a spolu s jeho
 3 kojnou ho před Ataliou ukryla v ložnici. Díky tomu nebyl zabit. Ukrýval
 se s ní v Hospodinově domě šest let, dokud v zemi vládla Atalia.

Sedmého roku kněz Jojada obeslal setníky, palácovou gardu i strážce 4
a pozval je k sobě do Hospodinova domu. Tam s nimi pod přísahou 5
uzavřel smlouvu a ukázal jim královského syna. Potom jim nařídil: „Pro- 6
vedete to takhle: Třetina z vás, kteří máte v sobotu nastoupit službu, 7
bude hlídat u královského domu, další třetina u brány Sur a další u brány 8
za strážnicí. Tak budete držet stráž kolem Domu ze všech stran. Vy ze 9
dvou zbývajících oddílů, kteří máte v sobotu odejít, zůstanete na strá- 10
ži Hospodinova domu při králi. Obklopíte krále, každý se zbraní v ruce. 11
Kdokoli se přiblíží k vašim řadám, zemře. Musíte zůstat při králi, kam- 12
koli se pohne.“

Setníci to provedli přesně, jak jim kněz Jojada určil. Každý vzal své 13
muže, jak ty, kteří v sobotu nastupovali, tak ty, kteří právě odcházeli, 14
a přišli ke knězi Jojadovi. Ten rozdál setníkům kopí i Davidovy štíty 15
uložené v Hospodinově domě. Strážní se rozestavěli, aby všichni se 16
zbraní v ruce obklopili krále od pravé strany Domu až k jeho levé straně, 17
u oltáře před Domem. Potom k nim Jojada přivedl králova syna, 18
vložit mu na hlavu korunu, dali mu opis smlouvy a prohlásili jej krá- 19
lem. Když ho pomazali, začali tleskat a volat: „Ať žije král!“

Jak se všichni sbíhali, Atalia zaslechla hluk. Vešla za nimi do Hos- 20
podinova domu, a hle – u sloupu stojí právoplatný král s veliteli a trubači
po boku! Všechn lid země se radoval a troubil na trubky. Atalia roz-
trhla své roucho a vykřikla: „Spiknutí! Spiknutí!“ Kněz Jojada za ní poslal
setníky velící vojsku. Přikázal jim: „Odvedte ji mezi oddíly. Kdo bude
s ní, toho popravte.“ (Kněz totiž nechtěl, aby byla zabita u Hos-
podinova domu.) Chopili se jí, a když vešla Koňskou bránou do královské-
ho paláce, zabili ji.

Jojada zavázal krále i lid Hospodinovou smlouvou, že budou Hos- 17
podinův lid. Uzavřel také smlouvu mezi králem a lidem. Všechn lid 18
země pak vyrazil k Baalovu chrámu a zbořili ho. Jeho oltáře a sochy
rozbili napadrt a Baalova kněze Matana zabili před těmi oltáři. Kněz
pak ustanovil dohled nad Hospodinovým domem. Vzal setníky, palá- 19
covou gardu i strážce a spolu se vším lidem země vedli krále z Hos-
podinova domu Bránou strážců do královského paláce. Tam dosedl na 20
královský trůn. Všechn lid země se radoval a ve městě zavládl klid,
protože Altalia byla u královského paláce popravena.

Joaš, král judský

21 Joaš se stal králem v sedmi letech.

1 **12** Začal kralovat sedmého roku Jehuova a kraloval v Jeruzalémě
2 40 let. Jeho matka se jmenovala Cibia z Beer-šeby. Po celou
3 dobu, kdy Joaše učil kněz Jojada, dělal, co je v Hospodinových očích
4 správné. Výsosti ale nebyly odstraněny, a tak lid nadále obětoval a páčil
5 kadidlo na výsostech.

6 Joaš řekl kněžím: „Shromážděte všechno zasvěcené stříbro, které se
7 přináší do Hospodinova domu – stříbro vybírané při sčítání, stříbro
8 věnované při osobních slibech a všechno stříbro, které se přináší do
9 Hospodinova domu jako dobrovolný dar. Každý kněz ať vezme stří-
10 bro od jednoho z pokladníků a opraví za něj jakoukoli škodu, která se
11 na Domě najde.“ Kněží ale ještě ani třiačtyřicátého roku krále Joaše škody
12 na Domě neopravili. Král Joaš si proto zavolal kněze Jojadu i ostatní
13 kněze a otázal se: „Proč neopravujete škody na Domě? Neberte od
14 pokladníků už žádné další stříbro, ale věnujte ho na opravy Domu.“
15 Kněží tedy souhlasili, že už od lidí nebudou vybírat stříbro a že nebu-
16 dou opravovat Dům sami.

17 Kněz Jojada pak vzal jednu truhlici, udělal v jejím víku otvor a po-
18 stavil ji vedle oltáře vpravo od brány k Hospodinovu domu. Kněží,
19 strážci prahu, pak do ní dávali všechno stříbro, které se přinášeno do
20 Hospodinova domu. Když viděli, že je v truhlici už hodně stříbra, přišel
21 královský písař s nejvyšším knězem a stříbro přinesené do Hospodino-
22 va domu spočítali a zabalili. Odměřené stříbro pak předávali mistrům
23 zodpovědným za práci na Hospodinově domě. Ti na obnovu Hospo-
24 dinova domu najímali tesaře a stavitele, zedníky a kameníky. Platili také
25 za dřevo a tesaný kámen na opravu Hospodinova domu a za všechny
26 ostatní výdaje při opravě domu. Stříbro přinesené do Hospodinova
27 domu se nepoužívalo k výrobě stříbrných kalichů, kratiknotů, misek,
28 trub ani žádného jiného vybavení Hospodinova domu, ať zlatého či
29 stříbrného. Používalo se totiž na platy dělníků, kteří za ně opravovali
30 Hospodinův dům. Místři, kterým se vydávalo stříbro na výplaty dělní-
31 ků, jednali tak svědomitě, že se od nich ani nežádalo vyúčtování.

Stříbro z obětí odškodnění a z obětí za hřích se ovšem na Hospodinův dům neodevzdávalo; to patřilo kněžím. 16

Tehdy vytáhl aramejský král Chazael, zaútočil na Gat a dobyl ho. Potom se Chazael rozhodl, že potáhne na Jeruzalém. Judský král Joaš proto vzal všechny zasvěcené dary svých předků, judských králů Jošafata, Jehorama a Achaziáše, i vlastní zasvěcené dary a všechno zlato, které se našlo v pokladnicích Hospodinova domu i královského paláce, a poslal to aramejskému králi Chazaelovi. Ten pak od Jeruzaléma odtáhl. 17 18

Ostatní Joašovy skutky – o všem, co vykonal – se, jak známo, píše v Kronice judských králů. Proti Joašovi se spikli jeho vlastní dvořané a zabili ho poblíž Bet-mila na cestě do Sily. Dvořané, kteří ho zavraždili, byli Jozabad, syn Šimeatův, a Jehozabad, syn Šomerův. Joaš byl pochován ke svým otcům ve Městě Davidově. Na jeho místě pak kraloval jeho syn Amaciáš. 19 20 21

Joachaz, král izraelský

13 Třidvacátého roku judského krále Joaše, syna Achaziášova, se izraelským králem stal Joachaz, syn Jehuův. Kraloval v Samaří 17 let a páchal, co je v Hospodinových očích zlé. Následoval hříchy Jeroboáma, syna Nebatova, který svedl celý Izrael, a neodvrátil se od nich. Hospodin proto vzplanul proti Izraeli hněvem a nadlouho je vydal do rukou aramejského krále Chazaela i jeho syna Ben-hadada. 1 2 3

Joachaz ale prosil Hospodina o milost a Hospodin ho vyslyšel. Viděl totiž trápení, kterým aramejský král Izrael sužoval. Hospodin tehdy Izraeli dal zachránce, takže se synové Izraele z moci Aramu vymanili a mohli žít ve svém vlastním tak jako kdysi. Neodvrátili se ale od hříchů domu Jeroboáмова, který svedl celý Izrael, a pokračovali v nich. V Samaří dokonce stál posvátný Ašeřin kůl. Proto z Joachazova vojska nezbylo více než 50 jezdců, 10 vozů a 10 000 pěšáků. Tak je aramejský král zničil. Rozdrtil je na prach. 4 5 6 7

Ostatní Joachazovy skutky – co všechno vykonal a jak byl udatný – o tom se, jak známo, píše v Kronice izraelských králů. Potom Joachaz ulehl ke svým otcům a byl pochován v Samaří. Na jeho místě pak kraloval jeho syn Jehoáš. 8 9

Jehoáš, král izraelský

10 Sedmatřicátého roku judského krále Joaše se izraelským králem stal
11 Jehoáš, syn Joachazův. Kraloval 16 let a páchal, co je v Hospodinových
očích zlé. Neodvrátil se od žádných hříchů Jeroboáma, syna Nebatova,
který svedl celý Izrael, ale pokračoval v nich.

12 Ostatní Jehoášovy skutky – co všechno vykonal a jak udatně bojoval
s judským králem Amaciášem – o tom se, jak známo, píše v Kronice izra-
13 elských králů. Potom Jehoáš ulehl ke svým otcům a na jeho trůn dosedl
Jeroboám. Jehoáš byl pochován v Samaří mezi izraelskými králi.

Elíšova smrt

14 Elíša tehdy na smrt onemocněl. Izraelský král Jehoáš ho navštívil,
15 plakal nad ním a volal: „Otče můj, otče můj! Jízdo izraelská!“^a Elíša mu
16 řekl: „Vezmi luk a šípy.“ Když to udělal, řekl mu: „Napni luk.“ A když
17 ho napnul, Elíša položil své ruce na ruce královy. Potom řekl: „Otevři
okno na východ.“ Když je otevřel, Elíša řekl: „Střel!“ A když vystřelil,
Elíša zvolal: „Šíp vítězství Hospodino! Šíp vítězství nad Aramem!
18 Udeříš na Arama v Afeku a úplně ho rozdrtíš.“ Potom řekl: „Vezmi šípy.“
A když je vzal, Elíša řekl izraelskému králi: „Střílej do země.“ Vystřelil
19 třikrát a přestal. Tehdy se na něj Boží muž rozhněval: „Měls vystřelit
pětkrát nebo šestkrát – pak bys Arama úplně rozdrtil! Teď ho ale pora-
zíš jen třikrát!“

20 Potom Elíša zemřel a byl pochován. Příští jaro do země vtrhli moábští
21 nájezdníci. Izraelci právě kohosi pohřbívali, když vtom uviděli nájezdní-
ky. Hodili ho tedy do Elíšova hrobu a utekli. Jakmile ten muž dopadl na
Elíšovy kosti, ožil a postavil se na nohy.

22 Aramejský král Chazael trápil Izrael po celou dobu Joachazovy vlády.
23 Hospodin se ale nad nimi smiloval. Slitoval se a shlédl na ně kvůli své
smlouvě s Abrahamem, Izákem a Jákobem. Nechtěl dopustit jejich
24 zkázu a dosud je nevyhnal ze své blízkosti. Aramejský král Chazael
25 zemřel a na jeho místě začal kralovat jeho syn Ben-hadad. Jehoáš, syn
Joachazův, pak na Ben-hadadovi, synu Chazelovu, znovu dobyl města,
která Chazael ve válce vzal jeho otci Joachazovi. Jehoáš ho třikrát porazil
a dobyl ta izraelská města zpět.

Amaciáš, král judský

14 Druhého roku izraelského krále Jehoaše, syna Joachazova, začal 1
 kralovat Amaciáš, syn Joaše, krále judského. Stal se králem v pěta- 2
 dvaceti letech a kraloval v Jeruzalémě 29 let. Jeho matka se jmenovala 3
 Joadan a byla z Jeruzaléma. Dělal, co je v Hospodinových očích správné, 4
 ale ne tak jako jeho otec David. Ve všem se řídil příkladem svého otce 5
 Joaše. Výsosti ale nebyly odstraněny, a tak lid nadále obětoval a páčil 6
 kadidlo na výsostech. Jakmile měl Amaciáš království pevně v rukou, 7
 nechal pobít ty své dvořany, kteří zabili jeho královského otce. Syny 8
 těch vrahů ale nepopravil, neboť v Knize Mojžíšova zákona je psáno, 9
 že Hospodin přikázal: „Rodiče nemohou platit životem za své děti ani 10
 děti za své rodiče. Každý zaplatí životem za svůj vlastní hřích.“^a To on 11
 porazil 10 000 Edomců v Solném údolí. V té bitvě dobyl Selu, pře- 12
 jmenoval ji na Jokteel, a tak se jmenuje dodnes. 13

Tehdy Amaciáš vzkázal izraelskému králi Jehoašovi, synu Joachaze, 14
 syna Jehuova: „Pojďme se utkat!“ Izraelský král Jehoáš vzkázal Amaci- 15
 ášovi, králi judskému:

„Jeden bodlák v Libanonu vzkázal cedru v Libanonu:
 Dej svou dceru mému synu za ženu!
 Jedno zvíře v Libanonu šlo okolo
 a ten bodlák pošlapalo.“

Porazil jsi Edoma, srdce se ti dme. Chlub se, raději ale zůstaň doma. 10
 Proč si říkáš o neštěstí? Chceš padnout a strhnout s sebou i Judu?“ 11

Amaciáš ale neposlechl. Izraelský král Jehoáš tedy vytáhl a utkal se 12
 s judským králem Amaciášem u judského Bet-šemeše. Juda byl Izrae- 13
 lem poražen a celé jeho vojsko se rozuteklo domů. Izraelský král Jehoáš 14
 zajal judského krále Amaciáše, syna Joašova, syna Achaziášova, u Bet- 15
 šemeše, odkud se vypravil na Jeruzalém. Od Efraimské brány až k Ná-
 rožní bráně proboural v jeruzalémských hradbách trhlinu dlouhou na
 čtyři sta loktů. Pobral všechno zlato a stříbro i všechny nádoby, které
 se našly v Hospodinově domě i v pokladnicích královského paláce.
 Potom se s rukojmími vrátil do Samaří.

Ostatní Jehoášovy skutky – co všechno vykonal a jak udatně bojoval 10
 s judským králem Amaciášem – o tom se, jak známo, píše v Kronice 11

16 izraelských králů. Potom Jehoáš ulehl ke svým otcům a byl pochován
v Samaří mezi izraelskými králi. Na jeho místě pak začal kralovat jeho
syn Jeroboám.

17 Judský král Amaciáš, syn Joašův, žil po smrti izraelského krále Jeho-
18 aše, syna Joachazova, ještě patnáct let. Ostatní Amaciášovy skutky jsou,
19 jak známo, sepsány v Kronice judských králů. V Jeruzalémě proti němu
zosnovali spiknutí. Utekl sice do Lachiše, ale i tam za ním poslali vrahy,
20 kteří ho zabili. Převezli ho na koni a pochovali jej v Jeruzalémě, ve
21 Městě Davidově, k jeho předkům. Všechen judský lid pak vzal Azariá-
še,^b kterému bylo šestnáct let, a prohlásili ho za krále na místě jeho
22 otce Amaciáše. To on vybudoval Eilat a vrátil ho Judovi poté, co král
Amaciáš ulehl ke svým otcům.

Jeroboám II., král izraelský

23 Patnáctého roku judského krále Amaciáše, syna Joašova, se stal izrael-
24 ským králem Jeroboám, syn Jehoášův. Kraloval v Samaří 41 let a páchal,
co je v Hospodinových očích zlé. Neodvrátil se od žádných hříchů
25 Jeroboáma, syna Nebatova, který svedl celý Izrael. To on obnovil hra-
nice Izraele od Lebo-chamatu až k Solnému moři v Arabě, jak to Hos-
podin, Bůh Izraele, řekl ústy svého služebníka Jonáše, syna Amitajova,
proroka z Gat-cheferu.

26 Hospodin viděl trpké trápení Izraele, že je konec s pánem i kmá-
27 nem a že Izrael nemá pomocníka.^c A protože se Hospodin rozhodl, že
nevyhladí jméno Izraele pod nebem, zachránil je skrze Jeroboáma, syna
28 Jehoášova. Ostatní Jeroboámovy skutky – co všechno vykonal a jak
udatně bojoval, když Izraeli navrátil Damašek i judský Chamat – o tom
29 se, jak známo, píše v Kronice izraelských králů. Potom Jeroboám ulehl
ke svým otcům a byl pochován mezi izraelskými králi. Na jeho místě
pak začal kralovat jeho syn Zachariáš.

Azariáš, král judský

1 **15** Sedmadvacátého roku izraelského krále Jeroboáma začal nad
2 Judou kralovat Azariáš,^d syn Amaciáše. Stal se králem v šestnácti
letech a kraloval v Jeruzalémě 52 let. Jeho matka se jmenovala Jecholia
3 a byla z Jeruzaléma. Dělal, co je správné v Hospodinových očích, přesně
4 jako jeho otec Amaciáš. Výsosti ale nebyly odstraněny, a tak lid nadále

obětoval a páčil kadidlo na výsostech. Hospodin tohoto krále ranil 5
malomocenstvím, takže až do dne své smrti bydlel v odděleném domě.
Královský palác tehdy spravoval jeho syn Jotam, který také vládl lidu.
Ostatní Azariášovy skutky – co všechno vykonal – o tom se, jak známo, 6
píše v Kronice judských králů. Když Azariáš ulehl ke svým otcům, 7
pochovali jej mezi jeho předky ve Městě Davidově. Na jeho místě pak
začal kralovat jeho syn Jotam.

Zachariáš, král izraelský

Osmatřicátého roku judského krále Azariáše se izraelským králem 8
stal Zachariáš, syn Jeroboámův. Kraloval v Samaří 6 měsíců a páchal, 9
co je v Hospodinových očích zlé, tak jako jeho otcové. Neodvrátil se
od hříchů Jeroboáma, syna Nebatova, který svedl celý Izrael. Šalum, 10
syn Jábešův, proti němu zosnoval spiknutí a před lidmi jej napadl. Poté,
co ho zavraždil, se stal králem místo něj. Ostatní Zachariášovy skutky 11
jsou, jak známo, sepsány v Kronice izraelských králů.

Hospodin dal kdysi Jehuovi slovo: „Na izraelském trůnu budou sedět 12
čtyři tví potomci.“^b A tak se také stalo.

Šalum, král izraelský

Devětatřicátého roku judského krále Uziáše se v Samaří stal králem 13
Šalum, syn Jábešův. Kraloval 1 měsíc. Z Tircy totiž vytáhl Menachem, 14
syn Gadiho, dorazil k Samaří a tam Šaluma, syna Jábešova, napadl. Poté,
co ho zavraždil, se stal králem místo něj. Ostatní Šalumovy skutky – 15
včetně spiknutí, které zosnoval – jsou sepsány v Kronice izraelských
králů. Když Menachem vytáhl z Tircy, přepadl Tipsach. Pobil všechny 16
v tom městě i v okolí, protože mu odmítli otevřít. Všechny těhotné
tam rozpáral.

Menachem, král izraelský

Devětatřicátého roku judského krále Uziáše se izraelským králem stal 17
Menachem, syn Gadiho. Kraloval v Samaří 10 let a páchal, co je v Hos- 18
podinových očích zlé. Za celou tu dobu se neodvrátil od žádného
z hříchů Jeroboáma, syna Nebatova, který svedl celý Izrael. Do země 19
pak přitáhl asyrský král Pul^c a Menachem mu odevzdal tisíc talentů stří-
bra,^d aby za jeho podpory udržel království ve své moci. Menachem to 20

stříbro vymohl od Izraelců. Každý zámožný člověk musel králi odevzdat 50 šekelů stříbra,^e aby měl Menachem co dát asyrskému králi.

- 21 Ten se pak ale obrátil zpět a v zemi se nezdržel. Ostatní Menachemovy
22 izraelských králů. Když Menachem ulehl ke svým otcům, na jeho místě začal kralovat jeho syn Pekachiáš.

Pekachiáš, král izraelský

- 23 Padesátého roku judského krále Azariáše se izraelským králem stal
24 Pekachiáš, syn Menachemův. Kraloval v Samaří 2 roky a páchal, co je
v Hospodinových očích zlé. Neodvrátil se od hříchů Jeroboáma, syna
25 Nebatova, který svedl celý Izrael. Pekach, syn Remaliášův, jeho pobočník,
proti němu zosnoval spiknutí. Vzal s sebou padesát mužů z Gileádu
a zavraždil ho v královském paláci v Samaří a s ním i Argoba a Aria.
26 Poté, co ho zavraždil, se stal králem místo něj. Ostatní Pekachiášovy
skutky – co všechno vykonal – o tom se píše v Kronice izraelských
králů.

Pekach, král izraelský

- 27 Dvaapadesátého roku judského krále Azariáše se izraelským králem
28 stal Pekach, syn Remaliášův. Kraloval v Samaří 20 let a páchal, co je
v Hospodinových očích zlé. Neodvrátil se od hříchů Jeroboáma, syna
Nebatova, který svedl celý Izrael.
29 Za vlády izraelského krále Pekacha přitáhl asyrský král Tiglat-pilešar^f
a dobyl Ijon, Abel-bet-maaku, Janoach, Kedeš a Chacor. Zabral Gileád,
30 Galileu i celý kraj Neftalí a lid vystěhoval do Asýrie. Hošea, syn Ely,
pak proti Pekachovi, synu Remaliášovu, zosnoval spiknutí. Napadl jej
a zavraždil, a tak se dvacátého roku Jotama, syna Uziášova, stal králem
31 místo něj. Ostatní Pekachovy skutky – co všechno vykonal – o tom se
píše v Kronice izraelských králů.

Jotam, král judský

- 32 Druhého roku izraelského krále Pekacha, syna Remaliášova, začal nad
33 Judou kralovat Jotam, syn Uziášův. Stal se králem v pětadvaceti letech
a kraloval v Jeruzalémě 16 let. Jeho matka se jmenovala Jeruša, dcera
34 Cádokova. Dělal, co je správné v Hospodinových očích, přesně jako

jeho otec Uziáš. Výsosti ale nebyly odstraněny, a tak lid nadále obětoval a páčil kadidlo na výsostech. To on vystavěl Horní bránu Hospodinova domu. Ostatní Jotamovy skutky – co všechno vykonal – o tom se, jak známo, píše v Kronice judských králů. (V té době začal Hospodin proti Judovi podněcovat aramejského krále Recina a Pekacha, syna Remaliášova.) Jotam pak ulehl ke svým otcům a byl pochován mezi svými předky ve městě svého otce Davida. Na jeho místě pak kraloval jeho syn Achaz.

Achaz, král judský

16 Sedmnáctého roku Pekacha, syna Remaliášova, začal nad Judou kralovat Achaz, syn Jotamův. Stal se králem ve dvaceti letech a kraloval v Jeruzalémě 16 let. Nedělal však, co je v Hospodinových očích správné, jako kdysi jeho otec David, ale řídil se způsoby izraelských králů. Vlastního syna dokonce nechal provést ohněm podle ohavných zvyklostí národů, které Hospodin vyhnal před syny Izraele. Obětoval a páčil kadidlo na všemožných výsostech, návrších a pod kdejakým zeleným stromem.

Aramejský král Recin tehdy s izraelským králem Pekachem, synem Remaliášovým, vytáhl do boje proti Jeruzalému. Oblehli Achaze, ale nebyli s to jej porazit. V té době aramejský král Recin vyhnal Judu z Eilatu a dobyl jej pro Aramejce. Potom se do Eilatu nastěhovali Edomci a bydlí tam až dodnes. Achaz proto vyslal k asyrskému králi Tiglat-pilešarovi posly s prosbou: „Jsem tvůj služebník, tvůj syn! Přijď mě prosím vysvobodit z rukou aramejského a izraelského krále, kteří mě napadli.“ Achaz tehdy pobral stříbro a zlato, které se našlo v domě Hospodinově i v pokladnicích královského paláce, a poslal to asyrskému králi jako úplatu. Asyrský král jej vyslyšel. Přitáhl k Damašku, dobyl jej, obyvatele vystěhoval do Kíru a Recina popravil.

Král Achaz se pak vypravil vstříc asyrskému králi Tiglat-pilešarovi do Damašku. Když spatřil damašský oltář, poslal knězi Uriášovi jeho ná-kres a podrobný popis jeho provedení. Kněz Uriáš pak postavil oltář přesně podle údajů, které poslal král Achaz z Damašku. Stihl to ještě předtím, než se král Achaz odtamtud vrátil. Když král dorazil z Damašku, prohlédl si oltář, přistoupil k němu a obětoval na něm. Zažehl svou zápalnou i moučnou obět, přinesl úlitbu a skropil oltář krví své

14 pokojné oběti. Bronzový oltář, který stával před Hospodinem, nechal
odnést z průčelí Domu, z místa mezi tímto novým oltářem a Hospo-
15 dinovým domem, a postavil ho stranou onoho oltáře směrem na se-
ver. Potom král Achaz přikázal knězi Uriášovi: „Na tom velkém novém
oltáři obětuj ranní zápaly, večerní moučné oběti – zápalnou a mouč-
nou obět za krále i zápalnou a moučnou obět s úlitbou za všechen lid
země. Budeš ho skrápět krví zápalů a obětí. Co dělat s tím bronzovým
16 oltářem se ještě rozmyslím.“ A kněz Uriáš udělal všechno přesně tak,
jak mu Achaz přikázal.

17 Král Achaz pak osekal postranice z bronzových stojanů a sejmul
z nich umyvadla.^a Moře sňal z bronzových býků, na nichž spočívalo,^b
18 a položil je na kamenné dláždění. Aby se zalíbil asyrskému králi, nechal
z Domu odstranit podstavec pro trůn, který tam předtím postavili,
19 a zrušil královský průchod do Hospodinova domu. Ostatní Achazovy
skutky – co všechno vykonal – o tom se, jak známo, píše v Kronice jud-
20 ských králů. Achaz ulehl ke svým otcům a byl pochován mezi svými
předky ve Městě Davidově. Na jeho místě pak začal kralovat jeho syn
Ezechiáš.

Hošea, poslední král izraelský

1 **17** Dvanáctého roku judského krále Achaze se izraelským králem
2 stal Hošea, syn Ely. Kraloval v Samaří 9 let a páchal, co je
v Hospodinových očích zlé, i když ne tak jako izraelští králové před
ním.

3 Napadl jej asyrský král Šalmaneser. Hošea byl totiž jeho vazalem
4 a odváděl mu dávky, ale asyrský král odhalil jeho zradu: Hošea poslal
vyslance k egyptskému vládci do Soa a přestal asyrskému králi odvádět
každoroční daň. Proto ho asyrský král zajal a v poutech vsadil do věze-
5 ní. Asyrský král vtrhl do celé země, přitáhl až k Samaří a tři roky město
6 obléhal. Devátého roku Hošeoovy vlády konečně Samaří dobyl. Izraelce
vystěhoval do Asýrie. Usídlil je v Chalachu a Chaboru na řece Gozan
a v médských městech.

7 Stalo se to proto, že synové Izraele hřešili proti Hospodinu, svému
Bohu, který je vyvedl z Egypta, z moci egyptského vládce faraona. Uctí-

vali cizí bohy a řídili se zvyklostmi národů, které před nimi Hospodin 8
 vyhnal, a zvyklostmi izraelských králů. Synové Izraele prováděli špat- 9
 nosti proti Hospodinu, svému Bohu. Ve všech svých městech – od 10
 hlídkových věží až po pevnosti – si nastavili výsosti. Na kdejakém vyšším 10
 kopci a pod kdejakým zeleným stromem si nadělali posvátné sloupy 11
 a Ašeřiny kůly. Na všech těch výsostech pálili kadidlo, jako to dělali 11
 pohané, které před nimi Hospodin vystěhoval. Prováděli zlé věci a po- 12
 pouzeli Hospodina. Sloužili hnusným modlám, ačkoli jim Hospodin 12
 řekl: „To nesmíte!“^a

Hospodin varoval Izrael i Judu skrze všechny své proroky a vidoucí: 13
 „Odvraťte se od svých zlých cest a dodržujte má přikázání a ustanov- 13
 ení! Tak to stojí v celém Zákoně, který jsem svěřil vašim otcům a který 14
 jsem vám předal skrze své služebníky proroky.“ Oni však neposlechli 14
 a zatvrdili se. Byli tvrdošíjní stejně jako jejich otcové, kteří nevěřili 15
 v Hospodina, svého Boha.^b Zavrhli jeho ustanovení, jeho smlouvu, 15
 kterou uzavřel s jejich otci, i jeho svědectví, která jim dosvědčoval. 16
 Marností se řídili a marností se stali. Následovali národy ve svém oko- 16
 lí, ačkoli jim Hospodin řekl: „To nesmíte!“^c Opustili všechna příká- 17
 zání Hospodina, svého Boha, a odlili si dvě telata. Vyrobili si také 17
 posvátné kůly, klaněli se všem nebeským zástupům a sloužili Baalovi. 17
 Své syny a dcery prováděli ohněm a zabývali se čarováním a věště- 17
 ním. Zaprodali se, páchali, co je v Hospodinových očích zlé, a po- 17
 pouzeli jej.

Hospodin se na Izrael nesmírně rozhněval a vyhnal je ze své blíz- 18
 kosti. Ponechal tam jen samotný kmen Juda. Ani Juda však nedodr- 19
 žoval přikázání Hospodina, svého Boha. Řídili se zvyklostmi Izraele, 19
 jednali jako oni. Hospodin pak veškeré izraelské símě odvrhl. Ponížil 20
 je, vydával je do rukou plenitelům, až je nakonec vyhostil ze své blíz- 20
 kosti. Když odtrhl Izrael od domu Davidova, udělali si králem Jero- 21
 boáma, syna Nebatova. Jeroboám ale Izrael odvrátil od Hospodina 21
 a svedl je k velikému hříchu. Synové Izraele pak pokračovali ve všech 22
 hříších, které Jeroboám páchal, a neodvrátili se od nich. Nakonec tedy 22
 Hospodin vyhnal Izrael ze své blízkosti, jak je varoval skrze všechny 23
 své služebníky proroky. Izrael je proto až dodnes vystěhován ze své 23
 země do Asýrie.

Pohané v Samaří

24 Asyrský král pak přivedl pohany z Babylonu, Kúty, Avy, Chamatu
 a Sefarvaimu a usídlil je v samařských městech namísto synů Izraele.
 25 Tak ovládli Samaří a zabydleli se v izraelských městech. Když tam začali
 26 žít, nesloužili Hospodinu, a tak na ně poslal lvy, kteří je zabíjeli. Asyr-
 ský král tehdy dostal zprávu: „Národy, které jsi vystěhoval a přesídlil
 do samařských měst, neznají způsoby Boha té země, a tak na ně poslal
 lvy, kteří je zabíjejí. Je to proto, že neznají způsoby Boha té země.“
 27 A tak asyrský král vydal rozkaz: „Dovedte tam jednoho z kněží, které
 jste odtamtud vystěhovali. Smí se tam vrátit a žít tam, aby je vyučoval
 28 způsobům Boha té země.“ Jeden z kněží vystěhovaných ze Samaří tedy
 přišel, usadil se v Bet-elu a učil je, jak uctívat Hospodina.

29 Každý z těch národů si ale ve městě, kam přišel bydlet, nadělal vlastní
 bohy a vystavili si je ve svatyních, které Samaritáni postavili na svých vý-
 30 sostech. Babylóňané si udělali Sukot-benot, obyvatelé Kútu si udělali
 31 Nergala, Chamaťané si udělali Ašima, Avijci si udělali Nibchaza a Tar-
 taka. Obyvatelé Sefarvaimu spalovali své děti v ohni sefarvaimským
 32 božstvům Adramelechovi a Anamelechovi. K tomu také uctívali Hos-
 podina, zřídili si ovšem své vlastní kněze výsostí, kteří za ně obětovali
 33 ve svatyních na výsostech. Uctívali sice Hospodina, ale sloužili také svým
 vlastním bohům podle zvyklostí těch národů, z nichž byli vystěhováni.
 34 Až dodnes se řídí podle svých starých zvyků. Nebojí se Hospodina
 a neřídí se podle jeho ustanovení a práv ani podle Zákona a přikázání,
 která Hospodin svěřil synům Jákoba, jemuž dal jméno Izrael.

35 Hospodin s nimi uzavřel smlouvu a přikázal jim: „Neuctívejte cizí
 36 bohy, neklaňte se jim, neslužte jim ani jim neobětujte! Pouze Hospo-
 dina, který vás vyvedl z Egypta velikou silou a vztaženou paží, jeho
 37 jediného ctěte, jemu se klanějte a jemu obětujte. Po všechny dny peč-
 livě dodržujte ustanovení, práva, Zákon a přikázání, která vám napsal.
 38 Neuctívejte cizí bohy. Nezapomínejte na smlouvu, kterou jsem s vámi
 39 uzavřel, a neuctívejte cizí bohy. Ctěte jen Hospodina, svého Boha. On
 vás zachrání z rukou všech vašich nepřátel!“

40,41 Oni však neposlechli a řídili se podle svých starých zvyků. Tyto ná-
 rody sice začaly uctívat Hospodina, ale nadále sloužily svým modlám.
 Také jejich synové a synové jejich synů až dodnes jednájí tak jako před-
 tím jejich otcové.

PÁD JUDY

Ezechiáš, král judský

18 Třetího roku izraelského krále Hošey, syna Elova, začal nad 1
 Judou kralovat Ezechiáš, syn Achazův. Stal se králem v pěta- 2
 dvaceti letech a kraloval v Jeruzalémě 29 let. Jeho matka se jmenovala 3
 Abija, dcera Zachariášova. Dělal, co je v Hospodinových očích správné, 4
 přesně jako kdysi jeho otec David. To on odstranil výsosti, rozbil 5
 posvátné sloupy a rozřezal Ašeřiny posvátné kůly. Roztloukl i bron- 6
 zového hada, kterého kdysi zhotovil Mojžíš; až do té doby mu totiž 7
 synové Izraele pálili kadidlo. Říkalo se mu Nechuštan, *Bronzovec*.^a 8
 Ezechiáš spoléhal na Hospodina, Boha Izraele. Mezi všemi judskými 9
 králi před ním ani po něm nebyl nikdo jako on. Lnul k Hospodinu 10
 a neuchyloval se od něj. Dodržoval přikázání, která Hospodin vydal 11
 Mojžíšovi, a Hospodin byl s ním. Ve všem, co podnikl, se mu dařilo. 12
 Vzbouřil se proti asyrskému králi a přestal mu sloužit. Také porazil 13
 Filistince až po Gazu a okolí, od hlídkových věží až po pevnosti. 14

Ve čtvrtém roce Ezechiášovy vlády, což byl sedmý rok izraelského 15
 krále Hošey, syna Elova, vytáhl asyrský král Šalmaneser proti Samaří 16
 a oblehl je. Teprve po třech letech je dobyl. Samaří padlo v šestém roce 17
 Ezechiášovy vlády, což byl devátý rok izraelského krále Hošey. Asyrský 18
 král vystěhoval Izrael do Asýrie a usadil je v Chalachu a Chaboru na 19
 řece Gozan a v médských městech. Stalo se to proto, že neposlouchali 20
 Hospodina, svého Boha, ale porušovali jeho smlouvu. Neposlouchali 21
 a neřídili se ničím z toho, co přikázal Hospodinův služebník Mojžíš. 22

Čtrnáctého roku krále Ezechiáše vytáhl asyrský král Senacherib 23
 proti všem judským opevněným městům a dobyl je. Judský král Ezechiáš 24
 vzkázal asyrskému králi do Lachiše: „Pochybil jsem. Jakékoli břímě mi 25
 uložíš, to ponesu, jen ode mne prosím odtáhni.“ Asyrský král tedy 26
 judskému králi Ezechiášovi uložil zaplatit 300 talentů stříbra a 30 27
 talentů zlata.^b Ezechiáš mu odevzdal všechno stříbro, které se našlo 28
 v Hospodinově domě a v pokladnicích královského paláce. Judský král 29
 Ezechiáš tenkrát oloupal dveře i sloupy Hospodinova chrámu, které 30
 předtím sám nechal pokrýt zlatem, a odevzdal to asyrskému králi. Ten 31

ale přesto z Lachiše poslal na krále Ezechiáše do Jeruzaléma mocné vojsko s vrchním velitelem, nejvyšším správcem a nejvyšším komořím. Vytáhli a zamířili k Jeruzalému, vystoupali vzhůru, a když dorazili, postavili se u vodovodu Hořejšího rybníka u dlážděné cesty k Valchářovu poli. Volali krále, ale vyšel k nim správce paláce Eliakim, syn Chilkiášův, písař Šebna a kancléř Joach, syn Asafův. Nejvyšší komoří k nim promluvil:

„Vyříd'te Ezechiášovi: Tak praví velkokrál, král Asýrie: V co to doufáš? To si myslíš, že pouhá slova nahradí válečné umění a sílu? Na koho to spoléháš, že se mi protiviš? Spolehl ses na Egypt, na ten nalomený rákos? Kdo se o něj opře, tomu probodne dlaň! Takový je egyptský vládce farao ke všem, kdo na něj spolehnou. Možná mi řeknete: ‚Spoléháme na Hospodina, svého Boha.‘ Není to snad ten, jehož výsosti a oltáře Ezechiáš sám odstranil? Judovi a Jeruzalému pak nařídil: ‚Před tímto oltářem v Jeruzalémě se budete klanět!‘

Pojď se teď vsadit s mým pánem, asyrským králem: Dám ti dva tisíce koní, jestli si na ně najdeš jezdce! Jak se chceš postavit hejtmanu poslední provincie mého pána, když se spoléháš na vozy a jezdce z Egypta? A navíc, cožpak jsem vytáhl toto místo zničit bez Hospodina? To Hospodin mi řekl: ‚Vytáhni proti té zemi a znič ji!‘“

Eliakim, syn Chilkiášův, Šebna a Joach nejvyššího komořího požádali: „Mluv prosím ke svým služebníkům aramejsky, vždyť rozumíme. Nemluv s námi hebrejsky. Lid na hradbách to slyší.“ Nejvyšší komoří jim odpověděl: „Copak mě můj pán s těmito slovy poslal za tvým pánem a za tebou? Poslal mě právě za těmi muži na hradbách! Budou žrát svoje lejna a pít svou moč tak jako vy!“ Pak se nejvyšší komoří postavil a začal hlasitě křičet v hebrejštině:

„Slyšte slovo velkokrále, krále Asýrie! Tak praví král: Nenechte se od Ezechiáše klamat – z mé ruky vás vysvobodit nemůže! Nenechte se od Ezechiáše navádět k důvěře v Hospodina, když vám tvrdí: ‚Hospodin nás vysvobodí; toto město nepadne asyrskému králi do rukou.‘

Neposlouchejte Ezechiáše! Takto praví král Asýrie: Uzavřete se mnou mír, vyjděte ke mně. Každý pak budete sklízet svou vinici a své fíky, každý budete pít ze své studny, než přijdu a vezmu vás do země podobné té vaší, do země obilí a moštu, země chleba a vinic, země oliv a medu. Žijte, neumírejte!

Neposlouchejte Ezechiáše! Jenom vás podvádí, když tvrdí: ‚Hospodin nás vysvobodí.‘ Vysvobodili snad bohové všech národů své země z rukou asyrského krále? Kde jsou bohové Chamatu a Arpadu? Kde jsou bohové Sefarvaimu, Heny a Ivy? Vysvobodili snad z mé ruky Samaří? Kdo z bohů všech těch zemí vysvobodil svou zemi z mých rukou? Jak by tedy Hospodin z mé ruky vysvobodil Jeruzalém?“

Lid mlčel. Neodpověděli mu ani slovo. Královský rozkaz totiž zněl: „Neodpovídejte mu!“ Správce paláce Eliakim, syn Chilkiášův, písař Šebna a kancléř Joach, syn Asafův, pak přišli k Ezechiášovi, roucha roztržená, a ohlásili mu, co říkal nejvyšší komoří.

19 Když to král Ezechiáš uslyšel, roztrhl své roucho a zahalen pytlouvinou vešel do Domu Hospodinova. Správce paláce Eliakima, písaře Šebnu a starší kněze, zahalené pytlouvinou, poslal k proroku Izaiášovi, synu Amosovu, aby mu řekli: „Tak praví Ezechiáš: Dnes je den soužení, trestání a ponížení. Porod už začal, ale není dost sil. Kéž by Hospodin, tvůj Bůh, slyšel, co všechno řekl nejvyšší komoří vyslaný svým pánem, asyrským králem, aby urážel živého Boha. Kéž by je ztrestal za ta slova, která Hospodin, tvůj Bůh slyšel. Modli se proto za tu hrstku, která tu z nás ještě zbyla.“

Tak služebníci krále Ezechiáše přišli k Izaiášovi. Izaiáš jim odpověděl: „Vyřídte svému pánu: Tak praví Hospodin – Neboj se slov, která jsi slyšel, když se proti mně rouhali sluhové asyrského krále. Hle, zavanu na něj duchem, zaslechne zvěst, vrátí se do své země a v jeho zemi ho nechám padnout mečem.“

Když se nejvyšší komoří doslechl že asyrský král opustil Lachiš, stáhl se za ním a zastihl ho při obléhání Libny. Vtom se král doslechl o Tirkakovi: „Habešský král vytáhl proti tobě do boje.“ Obratem proto vyslal posly k Ezechiášovi se slovy: „Vyřídte judskému králi Ezechiášovi:

11 Nedej se klamat svým Bohem, v něhož doufáš. Říkáš si, že
 12 Jeruzalém nepadne do rukou asyrského krále. Slyšel jsi pře-
 ce, jak asyrští králové naložili se všemi zeměmi – vyhubili je!
 13 A ty bys měl uniknout? Cožpak jiní bohové vysvobodili své
 národy? Mí předkové je vyhladili! Jak dopadl Gozan, Cha-
 ran, Recef a lid Edenu v Tel-asaru? Kde je král Chamatu, král
 Arpadu, král města Sefarvaim, Heny a Ivy?“

14 Král Ezechiáš převzal list od poslů a přečetl ho. Potom šel do Hos-
 15 podinova domu a rozložil ho před Hospodinem. Ezechiáš se tehdy
 k Hospodinu modlil: „Hospodine, Bože Izraele, jenž trůníš na cheru-
 16 bech, ty jsi jediný Bůh všech království země! To ty jsi učinil nebesa
 i zem! Nakloň, Hospodine, své ucho a slyš, otevři své oči a viz. Slyšel
 17 jsi, co vzkázal Senacherib, jak urážel živého Boha? Je to tak, Hospo-
 18 dine, asyrští králové ty národy i jejich země zpusťovali a jejich bohy
 naházeli do ohně. Nejsou to přece žádní bohové, jen dílo lidských
 19 rukou, dřevo a kámen – to proto je zničili. Teď však prosím, Hospodine,
 Bože náš, vysvobod' nás z jeho rukou, ať všechna království země
 poznají, že ty, Hospodine, jsi jediný Bůh!“

20 Izaiáš, syn Amosův, tehdy Ezechiášovi vzkázal: „Tak praví Hospo-
 21 din, Bůh Izraele: Tvou modlitbu ohledně asyrského krále Senacheriba
 jsem vyslyšel. Toto je slovo, které o něm vyřkl Hospodin:

,Posmívá se ti, pohrdá tebou
 mladá panna sionská;
 za tvými zády potřásá hlavou
 dcera jeruzalémská!

22 Kohos to urážel, komu ses rouhal,
 proti komu jsi zvedl hlas,
 koho sis měřil pohledem?
 Svatého Boha Izraele!

23 Vzkazoval jsi výsměch Pánu:
 prý tvé vozy svými koly
 všemi svahy Libanonu
 dostoupaly na vrcholy.
 Vykácím tam cedry, bory,
 na Karmelu záhy stanu.

Cizincům jsem vypil vodu, 24
 zadupal jsem řeky, pravils.

Neslyšel jsi ve svých dálkách? 25
 To já jsem to ustanovil,
 rozhodl jsem odedávna!
 Nyní jsem to tedy splnil:
 města dobře opevněná
 proměníš v hromady suti!

Kdo v nich bydlí, vysílení, 26
 vyděšení, zahanbení,
 jak bylina polní byli,
 jako tráva zelená,
 jako plevel na střechách –
 uschne dřív, než uzrává!

Ať sedíš, chodíš sem a tam, 27
 ať na mě běsníš, já tě znám.

Běsnění tvé a tvá zpupnost 28
 ke mně dolehla.

Udidlo dám na tvá ústa
 kruhem probodnu ti nos,
 kudys přišel, odvedu tě,
 stejnou cestou půjdeš zpět!‘

A toto budeš mít jako znamení, Ezechiáši: Letos budete jíst, co samo 29
 vyroste. I napřesrok jen to, co se samo urodí. Třetího roku však sejte
 a sklízíte, sázejte vinice a jezte z úrody. Pozůstalí z domu Judy hluboce 30
 zakoření, vypučí vzhůru a přinesou ovoce. Z Jeruzaléma vzejde pozů- 31
 statek a z hory Sion spasení. Horlivost Hospodina zástupů to učiní!

Nuže, tak praví Hospodin o asyrském králi: 32

Nevstoupí do tohoto města,
 nevystřelí sem ani šíp,
 násep proti němu nenavrší
 a nikdo nenastaví štít.

Odejde, kudy přivedla ho cesta, 33
 do tohoto města nevstoupí – praví Hospodin.

34 To město budu hájit,
 já sám je zachráním,
 pro sebe učiním to
 a pro Davida, jenž byl můj služebník!“

35 Těže noci pak vyšel Hospodinův anděl a pobil v jejich táboře 185 000
 36 Asyřanů. Ráno vstali, a hle – všude samé mrtvoly! Asyrský král Sena-
 37 cherib se sebral, odtáhl pryč a zůstal v Ninive. Jednou, když se klaněl
 v domě svého boha Nisrocha, ho jeho synové Adramelech a Sarecer
 probodli mečem. Uprchli pak do země Ararat a na jeho místě kraloval
 jeho syn Esar-chadon.

1 **20** V té době Ezechiáš na smrt onemocněl. Prorok Izaiáš, syn
 2 Amosův, jej navštívil a řekl mu: „Tak praví Hospodin: Dej své
 3 věci do pořádku, protože umřeš; neuzdravíš se.“ Ezechiáš se obrátil
 4 tvář ke zdi a modlil se k Hospodinu: „Ach Hospodine, pamatuj prosím,
 5 že jsem před tebou žil v pravdě a s upřímným srdcem a že jsem dělal,
 6 co je v tvých očích správné.“ A Ezechiáš plakal a plakal.

7 Izaiáš ještě ani nevyšel z prostředního nádvoří, když dostal slovo
 8 Hospodinovo: „Vrať se a řekni Ezechiášovi, vůdci mého lidu: Takto praví
 9 Hospodin, Bůh tvého otce Davida: Slyšel jsem tvou modlitbu a viděl
 10 jsem tvé slzy. Hle, uzdravuji tě! Třetího dne vejdeš do Domu Hospo-
 11 dinova. Přidám ke tvým dnům patnáct let. Kromě toho vysvobodím
 12 tebe i toto město z rukou asyrského krále a budu je chránit. Udělám to
 13 pro sebe a pro svého služebníka Davida.“ Potom Izaiáš řekl: „Přineste
 hroudu fíků.“ Přinesli je, přiložili na vřed a Ezechiáš byl uzdraven.

„Jaké dostanu znamení, že mě Hospodin uzdraví a že třetího dne
 vejdu do Hospodinova domu?“ zeptal se Ezechiáš Izaiáše. Izaiáš odpo-
 věděl: „Toto je znamení od Hospodina, že vykoná, co ti slíbil: Má stín
 postoupit o deset stupňů, nebo se má o deset stupňů vrátit?“ Ezechiáš
 řekl: „Je snadnější, aby stín o deset stupňů postoupil. Ať se tedy raději
 o deset stupňů vrátí.“ Prorok Izaiáš pak volal k Hospodinu a ten vrátil
 stín dolů po stupních Achazova schodiště o deset stupňů zpět.

V té době babylonský král Marduk-bal-adan, syn Bal-adanův, poslal
 Ezechiášovi list a dar, neboť slyšel, že Ezechiáš je nemocný. Ezechiáš
 posly vyslechl a ukázal jim celou svou klenotnici, stříbro, zlato, balzámy

a výborný olej. Ukázal jim i zbrojnici a všechno, co se jen našlo v jeho pokladnicích. V celém jeho paláci a v celém jeho panství nebylo nic, co by jim Ezechiáš neukázal. Pak za králem Ezechiášem přišel prorok Izaiáš a ptal se: „Co říkali ti muži? Odkud přišli?“ Ezechiáš odpověděl: „Přišli z veliké dálky, až z Babylonu.“ On se ptal dál: „Co viděli ve tvém domě?“ – „Viděli všechno, co v domě mám,“ odpověděl Ezechiáš, „není nic, co bych jim ze svých pokladů neukázal.“ 14 15

Izaiáš na to Ezechiášovi řekl: „Slyš slovo Hospodinovo. Hle, přicházejí dny, kdy vše, co máš v domě, vše co až dodnes nashromáždili tví předkové, bude odneseno do Babylonu. Nezůstane nic, praví Hospodin. Někteří z tvých synů, tvých vlastních potomků, budou zajati a stanou se eunuchy v paláci babylonského krále.“ Ezechiáš odpověděl: „Slovo Hospodinovo, které jsi řekl, je dobré.“ Pomyslel si totiž: „Za mých dnů přece bude pokoj a bezpečí.“ 16,17 18 19

Ostatní Ezechiášovy skutky – všechny jeho udatné činy i to, jak udělal rybník a vodovod, kterým do města přivedl vodu – o tom se, jak známo, píše v Kronice judských králů. Ezechiáš pak ulehl ke svým otcům a na jeho místě začal kralovat jeho syn Menaše. 20 21

Menaše, král judský

21 Menaše se stal králem ve dvanácti letech a kraloval v Jeruzalémě 55 let. Jeho matka se jmenovala Chefciba. Páchal, co je v Hospodinových očích zlé, podle ohavných způsobů těch národů, které Hospodin vyhnal před syny Izraele. Znovu vystavěl výsosti, které jeho otec Ezechiáš zničil. Postavil také oltáře Baalovi a vztyčil Ašeřin kůl, jako to dělal izraelský král Achab. Klaněl se všem nebeským zástupům a sloužil jim. Nastavěl oltáře v Hospodinově domě, o kterém Hospodin prohlásil: „Svému jménu dám spočinout v Jeruzalémě.“ Na obou nádvořích Hospodinova domu nastavěl oltáře všem nebeským zástupům. 1 2 3 4 5

Dokonce provedl vlastního syna ohněm. Věštil, čaroval, zabýval se jasnovidectvím a vyvolával mrtvé. Napáchal v Hospodinových očích spoustu zla a popouzel ho k hněvu. Nechal vyrobit Ašeřinu sochu a vztyčil ji v Domě, o kterém Hospodin Davidovi a jeho synu Šalomounovi řekl: „V tomto Domě a v Jeruzalémě dám navždy spočinout svému 6 7

8 jménu. Bude-li se Izrael pečlivě řídit vším, co jsem jim přikázal, a plnit
celý Zákon, který jim svěřil můj služebník Mojžíš, nikdy nedopustím,
9 aby museli prchat ze země, kterou jsem dal jejich předkům.“^a Oni však
neposlechli. Menaše je svedl, aby prováděli ještě horší věci než národy,
které Hospodin před syny Izraele vyhubil.

10,11 Hospodin proto mluvil skrze své služebníky proroky: „Judský král
Menaše napáchal ještě horší ohavnosti, než jaké před ním páchali Emo-
12 rejci, a svými hnusnými modlami svedl Judu k hříchu. Proto Hospo-
din, Bůh Izraele, prohlašuje: Hle, dopustím na Jeruzalém a Judu takové
13 neštěstí, že to nikomu, kdo o tom uslyší, nepřestane znít v uších. Přemě-
řím Jeruzalém touž mírou jako Samaří a touž olovnicí jako dům
Achabův. Vydrhnu Jeruzalém, jako se drhne mísa a po vytření se překlopí.
14 Co zbylo z mého dědictví, to opustím a vydám je do rukou jejich
15 nepřátel. Stanou se lupem a kořistí všech svých nepřátel, protože páchali,
co je v mých očích zlé, a popouzeli mě ode dne, kdy jejich otcové vyšli
z Egypta, až dodnes.“^b

16 Menaše prolil tolik nevinné krve, že jí naplnil Jeruzalém od okraje
po okraj (jako by nebylo dost na tom, že svedl Judu k hříchu, aby
17 páchali, co je v Hospodinových očích zlé). Ostatní Menašemy skutky –
co všechno vykonal a jaký hřích spáchal – o tom se, jak známo,
18 píše v Kronice judských králů. Pak Menaše ulehl ke svým otcům a byl
pochován v Uzově zahradě svého paláce. Na jeho místě pak začal kralovat
jeho syn Amon.

Amon, král judský

19 Amon se stal králem v dvaadvaceti letech a kraloval v Jeruzalémě
2 roky. Jeho matka se jmenovala Mešulemet, dcera Charuce z Jotby.
20 I on páchal, co je v Hospodinových očích zlé, tak jako jeho otec Mena-
še. Ve všem se držel cest svého otce: sloužil hnusným modlám, kterým
21 sloužil jeho otec, a klaněl se jim. Opustil Hospodina, Boha svých otců,
22 a nedržel se Hospodinových cest. Amonovi dvořané se proti němu spikli
23 a zabili krále v jeho vlastním domě. Lid země ale všechny spiklence
24 proti králi Amonovi pobil a na jeho místě prohlásili za krále jeho syna
Jošiáše. Ostatní skutky Amonovy – co všechno vykonal – o tom se, jak
25 známo, píše v Kronice judských králů. Pochovali ho do jeho hrobu
26 v Uzově zahradě a na jeho místě začal kralovat jeho syn Jošiáš.

Jošiáš, král judský

22 Jošiáš se stal králem v osmi letech a kraloval v Jeruzalémě 31 let. Jeho matka se jmenovala Jedida, dcera Adaiáše z Boskatu. Dělal, co je v Hospodinových očích správné. Ve všem se držel cest svého otce Davida a neuchýlil se napravo ani nalevo.

V osmnáctém roce své vlády poslal Jošiáš písaře Šafana, syna Acaliášova, syna Mešulamova, do Hospodinova domu s pokynem: „Jdi k nejvyššímu knězi, ať spočítá stříbro přinesené do Hospodinova domu, které od lidu vybrali strážci prahu. Svěří je mistrům odpovědným za práci na Hospodinově domě, aby je vypláceli dělníkům pracujícím na opravě škod v Hospodinově domě. Ať je dávají tesařům, stavitelům i zedníkům a nakupují za ně dřevo a tesaný kámen na opravu domu. Za vyplacené stříbro od nich není třeba žádat vyúčtování, protože jednají svědomitě.“

Velebněz Chilkiáš tehdy ohlásil písaři Šafanovi: „Našel jsem v Hospodinově domě Knihu Zákona.“ Předal tu knihu Šafanovi a ten si v ní četl. Potom šel písař Šafan ke králi a podal mu zprávu: „Tví služebníci vysypali stříbro uložené v Domě a svěřili je mistrům odpovědným za práci na Hospodinově domě.“ Dále písař Šafan králi ohlásil: „Velebněz Chilkiáš mi dal jistou knihu,“ a začal z ní králi číst.

Jakmile král uslyšel slova Knihy Zákona, roztrhl své roucho a přikázal knězi Chilkiášovi, Achikamovi, synu Šafanovu, Achborovi, synu Michaiášovu, písaři Šafanovi a královskému služebníku Asaiášovi: „Jděte se za mne, za lid a za celé Judsko dotazovat Hospodina ohledně slov této nalezené knihy. Hospodin proti nám plane velikým hněvem, neboť naši otcové neposlouchali slova této knihy a neřídili se vším, co je v ní o nás psáno.“

Kněz Chilkiáš, Achikam, Achbor, Šafan i Asaiáš tedy šli za prorokyní Chuldou, ženou Šaluma, syna Tikvy, syna Charchasova, strážce rouch. Bydlela v jeruzalémském Novém městě. Když s ní o tom promluvili, odpověděla: „Takto praví Hospodin, Bůh Izraele: ‚Povězte muži, který vás ke mně poslal: Tak praví Hospodin: Hle, na toto místo i na jeho obyvatele dopustím všechna neštěstí, všechna slova té knihy, kterou judský král četl. Protože mě opustili, pálili kadidlo cizím bohům a popouzeli mě veškerým dílem svých rukou, vzplanul proti tomuto místu můj neutuchající hněv!‘“

18 Odpovězte judskému králi, který vás poslal dotazovat se Hospodina:
 19 „Tak praví Hospodin, Bůh Izraele ohledně slov, která jsi slyšel: Když jsi
 uslyšel, jak jsem o tomto místě a jeho obyvatelích prohlásil, že na ně
 přijde zkáza a prokletí, nezatvrdil jsi své srdce, ale ponížil ses před Hos-
 20 podinem; roztrhl jsi své roucho a plakals přede mnou. Proto jsem tě také
 vyslyšel, praví Hospodin. Hle, já tě připojím k tvým předkům a budeš
 uložen do hrobu v pokoji. Tvé oči nespatří nic z toho neštěstí, které
 na toto místo dopustím.“ S touto zprávou se tedy vrátili ke králi.

1,2 **23** Nato král nechal svolat všechny starší Judy a Jeruzaléma. Král
 vešel do Hospodinova domu a s ním celý Juda a všichni obyva-
 telé Jeruzaléma, kněží a proroci i všechen lid od nejmenších po největší.
 Král jim předčítal všechna slova Knihy smlouvy, nalezené v Domě Hospo-
 3 dinově. Pak se postavil ke sloupu a zavázal se před Hospodinem smlou-
 vou, že bude celým srdcem i duší následovat Hospodina a poslouchat
 jeho příkazy, svědectví a ustanovení a plnit tak slova této smlouvy,
 zapsaná v této knize. Také všechen lid se k té smlouvě připojil.

4 Král přikázal nejvyššímu knězi Chilkiášovi a dalším kněžím i stráž-
 ným prahu, aby z Hospodinovy svatyně vynesli všechny věci vyrobené
 pro Baala, pro Ašeru a pro všechny nebeské zástupy. Spálil je venku za
 5 Jeruzalémem u potoka Kidron a jejich popel odnesl do Bet-elu. Skon-
 coval také s modlářským kněžstvem, které si ustanovili judští králové,
 aby po judských městech i v okolí Jeruzaléma pálili kadidlo na výsos-
 tech (pálili totiž kadidlo Baalovi, slunci, měsíci, souhvězdím a všem
 6 nebeským zástupům). Také sochu Ašery vynesl z Hospodinova domu
 ven za Jeruzalém k potoku Kidron, kde ji spálil. Rozemlel ji na prach
 7 a ten pak vysypal na veřejném hřbitově. Dále zbořil stánky modlářské
 prostituce v domě Hospodinově, kde ženy tkaly roucha pro Ašeru.

8 Dal také přivést všechny kněze z judských měst a od Geby až po
 Beer-šebu znesvětil výsosti, na nichž kněží pálili kadidlo. Zničil také
 výsosti bran, umístěné u vchodu do brány městského představeného
 9 Jozuy (když se šlo branou do města, byly nalevo). Kněží těch výsostí
 nesloužili u Hospodinova oltáře v Jeruzalémě, přesto však směli jíst
 10 nekvašený chléb se svými kněžskými bratry. Jošiáš znesvětil i Tofet
 v údolí Ben-hinom, aby už nikdo neprovedl svého syna nebo dceru
 11 ohněm jako oběť Molochovi. Od vchodu do Hospodinova domu od-

stranil koně, které judští králové zasvětili slunci (byli poblíž místnosti komořího Netan-melecha ve sloupořadí) a sluneční vozy spálil ohněm. Rozbořil oltáře, které si judští králové zřídili na střešní terase poblíž Achazovy komnaty, stejně jako oltáře, které postavil Menaše na obou nádvořích Hospodinova domu. Jejich prach odtud urychleně vyhodil do potoka Kidron. Král také znesvětil výsosti před Jeruzalémem jižně pod Horou zkázy,^a které vystavěl izraelský král Šalomoun pro sidonskou ohavnost Ašartu, pro moábskou ohavnost Kemoše a pro amonskou odpornost Molocha. Jošiáš roztránil posvátné sloupy, zporázel Ašeřiny kůly a místa po nich naplnil lidskými kostmi.

Dokonce i ten oltář v Bet-elu – tu výsost, kterou vystavěl Jeroboám, syn Nebatův, když svedl Izrael k hříchu – i tento oltář Jošiáš rozbořil, tu výsost spálil a rozdrtil na prach. Spálil také Ašeřin kůl. Když se Jošiáš rozhlédl, všiml si na tom svahu nějakých hrobů. Poslal z nich tedy vyzvednout kosti a ty na tom oltáři spálil, aby ho znesvětil. Tak došlo na Hospodinova slova, jež vykřikl muž Boží, který to všechno předpověděl. Král se zeptal: „Čí je ten náhrobek, který tu vidím?“ Místní muži odpověděli: „To je hrob Božího muže, který přišel z Judska a vykřikl proti betelskému oltáři všechno to, co jsi s ním právě udělal.“^b Král na to řekl: „Nechte ho odpočívat. Jeho kostmi ať nikdo nehýbá.“ Ušetřili tedy jeho kosti i kosti proroka, který přišel ze Samaří. Přesně jako to udělal v Bet-elu, stejně tak Jošiáš odstranil i všechny svatyně výsostí, které si izraelští králové postavili v samařských městech jako urážku Hospodina. Všechny kněze tamních výsostí pobil na jejich oltářích a pálil na nich lidské kosti. Teprve pak se vrátil do Jeruzaléma.

Král přikázal všemu lidu: „Slavte Hod beránka Hospodinu, svému Bohu, jak je psáno v této Knize smlouvy.“^c Takový Hod beránka se nekonal už od dob soudců, kteří kdysi vedli Izrael, ani za celou dobu izraelských a judských králů. Osmnáctého roku krále Jošiáše se ale v Jeruzalémě slavil tento Hospodinův Hod beránka. Jošiáš vymýtil vyvolavače duchů a veštkyně stejně jako bůžky, hnusné modly a všechny ty ohavnosti, které bývaly vidět v judské zemi i v Jeruzalémě. Tak naplnil slova Zákona, zapsaná v knize, kterou kněz Chilkiáš našel v Hospodinově domě. Nikdy předtím ani potom nebyl žádný král jako Jošiáš, který by se obrátil k Hospodinu celým svým srdcem, celou svou duší i celou svou silou a řídil by se celým Zákonem Mojžíšovým.

26 Přesto se Hospodin neodvrátil od rozhorlení svého velikého hněvu,
 27 kterým vzplál proti Judovi kvůli všem těm urážkám, jimiž ho popou-
 zel Menaše. Hospodin prohlásil: „Také Judu vyženu ze své blízkosti,
 jako jsem vyhnal Izrael. Zavrhu Jeruzalém, toto město, jež jsem si
 vyvolil, i dům, o němž jsem řekl, že tam bude zůstat mé jméno.“

28 Ostatní Jošiášovy skutky – co všechno vykonal – o tom se, jak zná-
 29 mo, píše v Kronice judských králů. Za jeho dnů vytáhl egyptský vlád-
 ce, farao Nekó, proti asyrskému králi k řece Eufrat. Král Jošiáš vytáhl
 30 proti němu, ale on ho zabil v Megidu, jakmile se tam objevil. Jeho slu-
 žebníci převezli jeho tělo na voze z Megida do Jeruzaléma, kde jej
 pochovali. Lid země pak vzal Jošiášova syna Joachaze, pomazali ho
 a prohlásili ho za krále namísto jeho otce.

Joachaz, král judský

31 Joachaz se stal králem ve třiaadvaceti letech a kraloval v Jeruzalémě
 32 3 měsíce. Jeho matka se jmenovala Chamutal, dcera Jeremiáše z Libny.
 33 Páchal, co je v Hospodinových očích zlé, přesně jako to dělali jeho ot-
 cové. Farao Nekó jej uvěznil v Riblé v chamatském kraji, aby nemohl
 34 kralovat v Jeruzalémě, a uložil zemi povinný odvod sto talentů stříbra
 a talent zlata.^d Namísto jeho otce Jošiáše pak farao Nekó jmenoval
 35 králem Jošiášova syna Eliakima, kterého přejmenoval na Joakima. Jo-
 achaze nechal odvézt do Egypta, kde zemřel. Protože Joakim odváděl
 faraonovi stříbro a zlato, musel zemi zdanit. Kvůli faraonovu příkazu
 tedy každý platil stříbro, jak mu bylo vyměřeno. Joakim to stříbro a zlato
 vymáhal od lidu země, aby ho mohl odevzdat faraonu Nekóovi.

Joakim, král judský

36 Joakim se stal králem v pětadvaceti letech a kraloval v Jeruzalémě
 37 11 let. Jeho matka se jmenovala Zebuda, dcera Pedaje z Romy. Páchal,
 co bylo v očích Hospodina, jeho Boha, zlé, přesně jako to dělali jeho
 otcové.

1 **24** Za jeho dnů přitáhl babylonský král Nabukadnezar a Joakim se
 2 na tři roky stal jeho vazalem. Pak se ale proti němu vzbouřil.
 Hospodin však na něj posílal chaldejské, aramejské a moábské nájezd-
 níky i nájezdníky ze synů Amonových. Ty posílal na Judu, aby jej hubili,

jak Hospodin Judu varoval skrze své služebníky proroky. Tyto věci se pak Judovi opravdu staly, jak Hospodin předpověděl. Vyhnal je ze své blízkosti kvůli všem hříchům, které Menaše napáchal, a kvůli krvi nevinných, kterou proléval, až byl Jeruzalém té krve plný. Hospodin už to nehodlal promíjet.

Ostatní Joakimovy skutky – co všechno vykonal – o tom se, jak známo, píše v Kronice judských králů. Joakim pak ulehl ke svým otcům a místo něj se stal králem jeho syn Joakin. Egyptský vládce pak už nikdy nevytáhl ze své země. Babylonský král totiž zabral všechno, co předtím patřilo vládci Egypta, od Egyptského potoka až po řeku Eufrat.

Joakin, král judský

Joakin se stal králem v osmnácti letech a kraloval v Jeruzalémě 3 měsíce. Jeho matka se jmenovala Nechušta, dcera Elnátana z Jeruzaléma. Páchal, co je v Hospodinových očích zlé, přesně jako jeho otec.

V té době vytáhli na Jeruzalém služebníci babylonského krále Nabukadnezara a začali město obléhat. Během obléhání dorazil k městu i samotný babylonský král. Judský král Joakin se pak se svou matkou, svými služebníky, svými veliteli a svými komorníky babylonskému králi vzdal. Babylonský král ho tedy v osmém roce své vlády zajal. Přesně, jak řekl Hospodin, odnesl si všechny poklady Hospodinova domu i královského paláce.^a Všechny zlaté předměty, které dal zhotovit izraelský král Šalomoun v Hospodinově chrámu, Nabukadnezar osekal. Z celého Jeruzaléma vystěhoval 10 000 vyhnanců – všechny hodnostáře, všechny bojovníky a také všechny tesaře a kováře, takže nezůstal nikdo než ti nejchudší z lidu. Joakina vystěhoval do Babylonu spolu s královnou matkou, s jeho ženami, komorníky a s mocnými země. Ty všechny odvedl z Jeruzaléma do vyhnanství v Babylonu. Babylonský král odvedl do zajetí v Babylonu celé vojsko čítající 7 000 bojovníků a k tomu 1 000 tesařů a kovářů, všechny bojeschopné muže. Namísto Joakina jmenoval králem jeho strýce Mataniáše, kterého přejmenoval na Cidkiáše.

Cidkiáš, poslední král judský

Cidkiáš se stal králem v jednadvaceti letech a kraloval v Jeruzalémě 11 let. Jeho matka se jmenovala Chamutal, dcera Jeremiáše z Libny. Páchal, co je v Hospodinových očích zlé, přesně jako to dělal Joakim.

20 Hospodin se na Jeruzalém a Judu hněval tak, až je nakonec vyhnal ze své blízkosti.

Cidkiáš se vzbouřil proti babylonskému králi.

Zkáza Jeruzaléma

1 **25** Desátého dne desátého měsíce v devátém roce^a Cidkiášovy vlády přitáhl babylonský král Nabukadnezar se svým vojskem k Jeruzalému. Utábořili se před městem a začali okolo něj stavět násep.

2 Město bylo obléháno až do jedenáctého roku krále Cidkiáše.

3 Devátého dne čtvrtého měsíce^b byl už ve městě takový hlad, že lidé
4 neměli co jíst. Obrana města byla tehdy prolomena a všichni vojáci
5 v noci utekli brankou mezi zdmi u královské zahrady, ačkoli Chaldejci
6 drželi město v obležení. Král prchal k pláni Araba, ale chaldejští vojáci
7 se pustili za ním. Když ho pak na jerišských pláních dostihli, celé jeho
8 vojsko se od něj rozuteklo. Král byl zajat a odveden k babylonskému
9 králi do Ribly. Tam nad ním byl vynesena rozsudek: Před jeho zraky
10 Cidkiášovi podřezali jeho syny, pak mu vyloupili oči, spoutali ho bron-
11 zovými řetězy a odvěkli do Babylonu.

12 Sedmého dne pátého měsíce v devatenáctém roce^c vlády baby-
13 lonského krále Nabukadneзара přišel do Jeruzaléma zmocněnec ba-
14 bylonského krále Nebuzaradan, vrchní velitel stráže. Zapálil Dům
15 Hospodinův, královský palác a vůbec všechny paláce a velké domy v Je-
16 ruzalémě. Všichni chaldejští vojáci, kteří přišli s velitelem stráže, pak
17 rozbořili hradby okolo Jeruzaléma. Zbytek lidí, kteří zůstali ve měs-
18 tě, velitel stráže Nebuzaradan přestěhoval stejně jako ty, kteří přeběhli
19 k babylonskému králi, a jako ostatní obyvatelstvo. Ty nejchudší z lidu
20 tam velitel stráže nechal, aby se někdo staral o vinice a oral pole.

21 Bronzové sloupy Hospodinova domu, stojany a bronzové Moře
22 v Hospodinově domě rozbili Chaldejci na kusy a bronz z nich odvezli
23 do Babylonu. Vzali i hrnce, lopaty, mísy, naběračky a všechno bronzové
24 bohoslužebné náčiní. Velitel stráže pobral pánvice, kratiknoty a vše, co
25 bylo ze zlata a stříbra. Dva sloupy, jedno Moře, stojany, které pro Hos-
26 podinův dům zhotovil Šalomoun – bronz ze všech těch věcí se ani ne-
27 dal zvážít. Jeden sloup byl vysoký 18 loktů, na něm byla bronzová hlavice
28 vysoká 3 lokty s mřížováním a granátovými jablky kolem dokola, to
29 vše z bronzu; právě takový, i s tím mřížováním, byl i druhý sloup.

Vrchní velitel stráže zajal nejvyššího kněze Seraiáše, zástupce nejvyššího kněze Cefaniáše a tři strážné prahu. Ve městě zajal komořího, který velel vojákům, a pět členů královské rady. Dále ve městě našli písaře, vrchního velitele nad odvody mužstva a šedesát prostých lidí, kteří se nacházeli ve městě. Vrchní velitel stráže Nebuzaradan je zajal a odvedl do Ribly k babylonskému králi. Ten je tam v Rible v chamatském kraji nechal popravít. Takto byl Juda vyhnán ze své vlasti.

Babylonský král Nabukadnezar pak jmenoval Gedaliáše, syna Achikamova, syna Šafanova, správcem lidu, který směl zůstat v Judsku. Když všichni velitelé i jejich muži uslyšeli, že babylonský král jmenoval Gedaliáše správcem, přišli za ním do Micpy – Izmael, syn Netaniášův, Jochanan, syn Kareachův, Seraiáš, syn Tanchumeta Netofského, a Jaazaniáš, syn Maachatského – ti všichni i se svými muži. Gedaliáš tehdy je i jejich muže zapřísahal: „Nebojte se sloužit Chaldecům. Zůstaňte v zemi, služte babylonskému králi a povede se vám dobře.“

V sedmém měsíci^d ale přišel Izmael, syn Netaniáše, syna Elišamova, z královského rodu a s deseti dalšími muži Gedaliáše zavraždil. Kromě něj zabili i všechny Judejce a Chaldejce, kteří s ním byli v Micpě. Všichni od nejmenšího po největšího, včetně velitelů vojsk, se pak sebrali a odešli do Egypta, protože se báli Chaldeců.

V sedmatřicátém roce vyhnanství judského krále Joakina nastoupil na babylonský trůn král Evil-merodach. Ten sedmadvacátého dne dvanáctého měsíce téhož roku^e omilostnil judského krále Joakina a propustil jej z vězení. Mluvil s ním vlídně a dal mu čestné sedadlo, vyšší než měli ostatní králové, kteří byli u něj v Babylonu. Směl odložit vězeňský šat a po všechny dny svého života směl vždy jíst u králova stolu. Od krále také po všechny dny svého života dostával každodenní přídělky všeho, co potřeboval.